

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

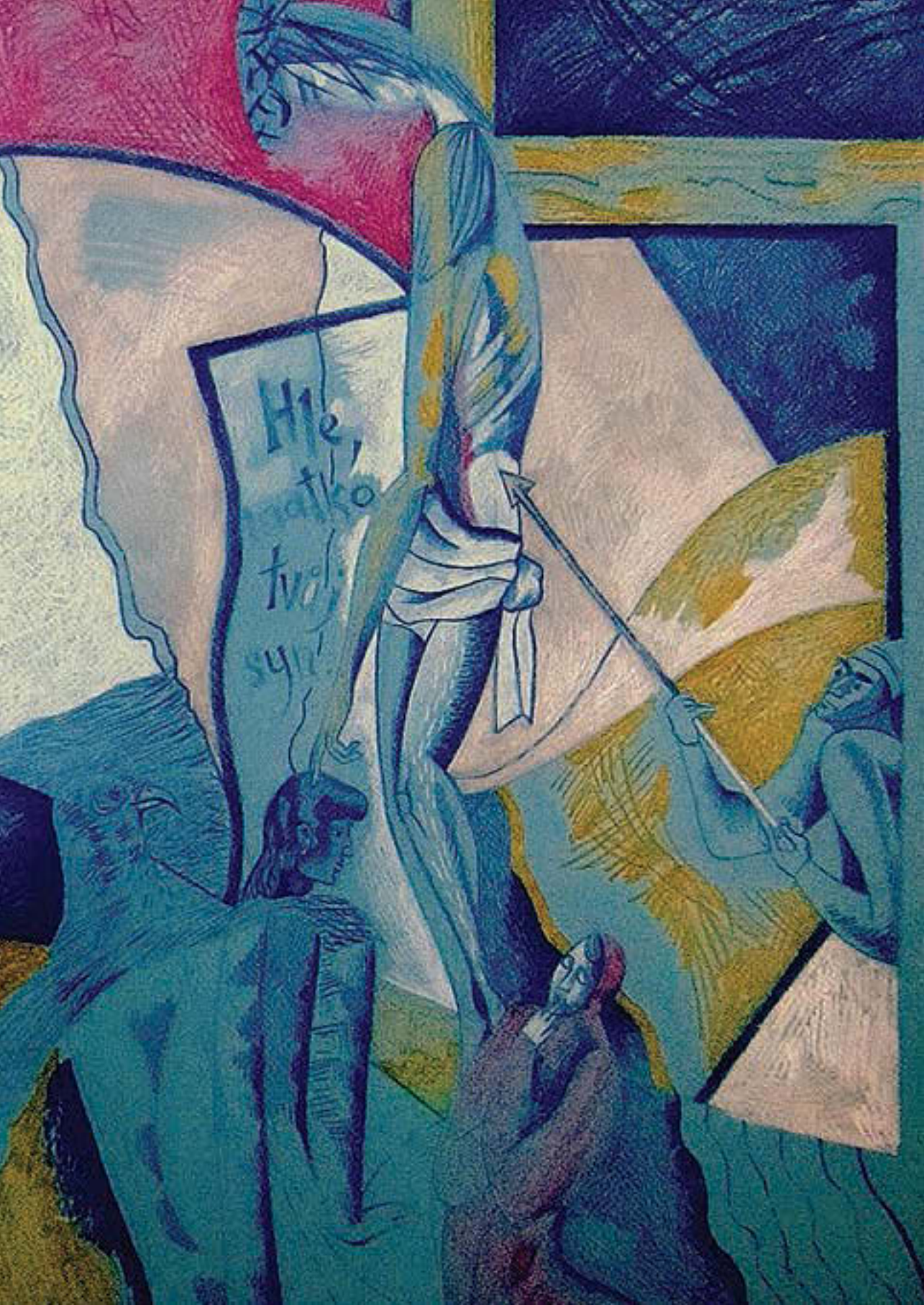
ČESKÝ ROMSKÝ BRATR

TÉMA

CÍRKEV PRO ROMY

- 8 Proč se ke sjednocení evangelíků před sto lety některé církve nepřipojily
- 12 Rom, nebo cikán?
- 13 Romská hrdost
- 38 Diakonie: Příběh jedné romské středoškolačky

ÚVODNÍK

3 Kdo je tady dylina?

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *J. Hála*
- 8** Proč se ke sjednocení evangeliků nepřipojily další církve – *P. Černý*
- 10** Církev mezi Romy – *O. Kováč*
- 12** Jak je to s Romy a proč se jim někdy říká cikáni – *J. Horváthová*
- 13** Romská hrdost – *M. Vymětal*
- 15** Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 21** Skrze hudbu, tanec a zpěv vede cesta k okolnímu světu – *P. Prejda*
- 23** Shromáždění na podporu čínských křesťanů – *J. Vondrová*
- 24** Práce ve sboru je jako krásný sen – *M. Provazníková*
- 25** Politický neklid v Evropě? – *SAG*
- 27** Konference o světové misii a evangelizácii v Tanzánii – *P. Bargár*
- 29** Zdráv buď kříži, jediná naděje – *J. Bartušek*
- 31** Polévka, kniha a modlitba – *L. Ridzoňová*
- 33** Osudy mosteckých kostelů – *J. Kirschner*

DIAKONIE

- 38** Příběh jedné středoškolačky – *A. Šůra*

SLOVO

- 41** Paměť národa: každý má svůj příběh – *J. Holcová*
- 42** Pár vzpomínek na Listopad – *A. Palán*
- 43** Sáhnout si do ran tohoto světa – *P. Hlaváč*
- 45** Zlatá opona je neudržitelná – *Š. Grauová*
- 46** Monument katolické literatury – *A. Rozbořilová*
- 47** Radost jako služba Pánu – *A. Rozbořilová*
- 48** Noc příliš veliká? – *Š. Grauová*

ÚVODNÍK

Kdo je tady dylina?

Přichází k vám Český romský bratr. Původně jsme měli v plánu zaměřit se na větší počet menšin v české společnosti, ale nakonec se ukázalo, že vybrat si menšinu jednu a do té se pustit zevrubně, bude pro čtenáře přínosnější. Velkou pomocí s hledáním námětů i kontaktů na spoustu zajímavých Romů byli celocírkevní farář pro menšiny Mikuláš Vymětal a novojičínský farář Pavel Prejda.

V historické části rubriky Téma jsme tentokrát poprosili o pohled zvenčí. Tématu se ujal kazatel Církve bratrské a bývalý předseda Ekumenické rady církví Pavel Černý. Proč se k sjednocujícímu procesu při vzniku Českobratrské církve evangelické nepřidaly i další církve? Možná se nám zdají národnostní i evangelikální aspekty dnes dosti vzdálené, všechny protestantské církve ušly za těch sto let kus cesty, ale na začátku století byla realita jiná.

Dylina je romsky blázen a toto slovo patří mezi nadávky ne příliš silné. Možná, že by ten výraz patřil spíš nám, neromské většině. Začít můžeme dvacet let trvajícími tahanicemi kolem romského koncentračního tábora v Letech u Písku a pokračovat můžeme přes posílání romských dětí do speciálních škol, které jim zavrou cestu ke kvalitnímu vzdělání, až po problémy ve vyloučených lokalitách. Jednoduchý návod na soužití menšiny s většinou neexistuje. Ale jak píše českobratrský romský farář Ondřej Kováč: Smysl má otevřená, konkrétní a trpělivá pomoc, respektující romskou hrdost, jazyk a kulturu. Pak může vést přes hudbu, tanec a podporu ve vzdělávání až ke křehké víře a klidnému soužití.

Milí čtenáři, s velikonoční nadějí vám přeji krásné jaro a inspirativní čtení.

Daniela Ženatá

Podpora čínským křesťanům

Pouze osmi čínským křesťanům, kteří v České republice požádali o mezinárodní ochranu, udělilo ministerstvo vnitra na konci února v Česku azyl. Zbýlých 70 žádostí bylo zamítnuto. Rozhodnutí o žádostech, které tito uprchlíci podali začátkem roku 2016, bylo několikrát odloženo. Výzvu členům vlády s prosbou o brzké vyhovění žádostem o azyl zaslalo již v září 2016 předsednictvo Ekumenické rady církví v ČR.

Synodní rada vyjádřila vděk za udělení osmi azylů. Křesťané jsou v Čínské lidové republice kvůli víře pronásledováni, a pokud by se tam odmítnutí žadatelé museli vrátit, hrozí jim postih a pronásledování. Práli bychom si, aby mohli v naší zemi zůstat a svobodně vyznávat svoji víru, pokud tak nemohou činit ve vlastní zemi.

Právníci, zastupující odmítnuté žadatele, se hodlají obrátit na soud, aby rozhodnutí ministerstva vnitra přezkoumal. To, že žadatelé aktivně projevují zájem do české společnosti se začlenit, učí se česky, někteří z nich pracují, dokazuje, že nechtějí být závislí na podpoře a nejsou ekonomickými migranty.

Shromáždění na podporu práv menšin v Číně s modlitbou za pronásledované čínské křesťany se uskutečnilo v pátek 16. března od šesti hodin večer u památníku obětem komunismu v Praze pod Petřínem. Reportáž z místa najdete na straně 23.

Vedení církve jednalo o školách Evangelické akademie

Na mimořádném zasedání na konci února se vedení církve věnovalo školám Evangelické akademie. Jednalo o působení škol uprostřed církve i místních komunit, o jejich postavení a hospodaření. Na programu byly také potřebné změny statutu Evangelické akademie.

Na toto zasedání byli pozváni také hosté. Synodní rada spolu s nimi hledala cestu, jak začlenit školní kaplany (spirituály) do systému kaplanské služby tak, aby mohla být jejich pozice lépe ukotvena. Spirituálové se starají o duchovní rozměr těchto škol, připravují bohoslužby a pastoračně povzbuzují studenty a pedagogy. Některí z nich také vyučují. Na pražských školách nově působí i pražský farář pro mládež.

Synodní rada pak navštívila všechny současné ředitele, kteří upozorňovali na radostná i problematická místa své práce, věnovali se zejména financování provozu škol. Velkou a dlouhodobou finanční církevní podporou je Nadační fond pro církevní školství, nově mohou školy využívat i grantové výzvy. Zvláštní pozornost byla zaměřena na stavbu budov pro dvě pražské školy Evangelické akademie.

Odmítáme zdanění církevních náhrad

Ekumenická rada církví, jíž je ČCE členem, přijala se znepokojením informaci, že Poslanecká sněmovna podpořila návrh KSČM na zdanění církevních náhrad. Upozorňuje přitom na své vyjádření, které přijalo Valné shromáždění ERC již v listopadu loňského roku:

„Valné shromáždění ERC konstatuje, že přijetím zákona č. 428/2012 Sb. a uzavřením příslušných smluv je z pohledu Ekumenické rady církví otázka majetkového vyrovnání s církvemi vyřešena. Dosažený stav je výsledkem kompromisu všech zúčastněných stran a umožnil obnovení majetkové základny a nezávislého postavení církví, jejichž existence a působení je nezbytným prvkem demokratické společnosti.“

Na tomto vyjádření Ekumenická rada církví trvá a za smutnou ironii považuje skutečnost, že se tento návrh projednával právě v době, kdy jsme si připomněli výročí komunistického převratu v roce 1948 a oběti totalitního režimu, který následoval. Proti snahám o legitimizaci a relativizaci komunistického bezpráví je Ekumenická rada církví připravena vystupovat všemi dostupnými demokratickými prostředky.

Rekonstrukce barokní památky v Hořátvi

Evangelický sbor v Hořátvi opravuje barokní modlitebnu z roku 1792. Modlitebna byla postavena pár let poté, co Josef II. vydal toleranční patent, umožňující veřejně vyznávat i jiné než římskokatolické náboženství, a svěmu účelu slouží už téměř 230 let. V modlitebně se pořádají i koncerty či besedy; do konce roku by měla být znovu otevřena.

Podobných staveb se v České republice dochovalo asi padesát, hořátevská je výjimečná tím, že nepodlehla žádným přestavbám, dochovala se v autentické podobě. Původní je i veškeré vybavení – lavice, kazatelna, varhany i okna. Ohrožena je

ale dochovaná unikátní výzdoba stropu, náhodně objevená pod novějšími nátery. Je také potřeba opravit krov.

Kvůli havarijnímu stavu je nyní modlitebna uzavřena a sbor v Nymburku shání peníze na její opravu. O rekonstrukci a možnostech pomoci lze nalézt více informací na www.modlitebna.cz.

Den pro Kubu

Co jsou lidská práva? Bereme je jako samozřejmost? Do jaké míry funguje na Kubě přímá podpora nezávislé občanské společnosti, která se snaží poukázat na nedostatky dlouhotrvajícího autoritářského režimu a zároveň lokálně přispět k rozvoji demokratických hodnot?

Modlitbou, průvodem a diskusním panelem vzpomněli v úterý 20. března lidé v Praze na lidi na Kubě i v jiných zemích, v nichž jsou základní svobody omezovány. Den pro Kubu pořádala Českobratrská církev evangelická spolu s Člověkem v tísní už po sedmé, letos s tématem „Hájíme (si) lidská práva“, které nabízí důležitý geografický přesah.

Aktuality připravila Jana Vondrová

TÉMA: CÍRKEV PRO ROMY

modlitba dubnová pro menšiny i většiny

je jiný než většina
nevybral si
barvu kůže
schopnosti
postižení
inteligenci
zemi původu

co může?
uzavřít se do sebe
něco změnit
stěžovat si
smířit se
protestovat
skrývat se
...

co může většina?
odmítnout
stavět zdi
nevšímat si
stavět most
snažit se rozumět
vidět člověka
...

pomoz nám
Pane Bože
vidět v člověku
člověka
kterého máš rád

modlitba

Lenky Ridzoňové,

kresba Sára Brandová

Kolik menšin znáš, tolikrát jsi člověkem

Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? (Mt 5,13)

Cikáni, homosexuálové, imigranti, Židé i židé, muslimové... křesťané... no, každý se může v nějaké menšině najít. Když se trochu zamyslí. Tak například já: pravdoláskař, odkojenec pražské kavárny, pro mnohé „Pražák“, křesťan, v rámci církve pak menšina evangelická, do toho všeho „flandák“. V kolika menšinách se umíš najít ty, hm?

„Úděl“ menšin

A. H., muž kterého otec moc často neobjímal, spíše mlátil (menšiny: alkoholici a oběti domácího násilí), se pokusil z jedné evropské menšiny udělat ještě „větší menšinu“. Šest milionů srdcí vyletělo komínem a jediná pěkná věc na tom je snad jen ta smutná písnička od ostravského barda.

Lidé si rádi troufají na slabší a na ty, kdo jsou v menšině (chlapi to znají z dětských rvaček, Jarka Metelka by mohl vyprávět). Ocitne-li se někdo ve většině, narostou mu ramena, ve smečce se nebojí. Snadným terčem takovýchto, v mládí často nevychovávaných a neobjímaných individuí, shlukujících se do různých sebranek, bývají jedinci (nejlépe s brýlemi). Pak je třeba, aby se odněkud vynořil nějaký Mirek Dušín, Pérák, Old Shatterhand... vlastně pardon, dnes již Batman nebo Superman (mimořádně, věděli jste, že Superman je také Žid/žid?).

Co zmůže menšina?

Mnohé... Má oblíbená menšina je sedm statečných. Sedm, mnohdy nedokonalých, ale odhodlaných pistolníků vyžene zlého padoucha a jeho kumpány, prostě proto, že jejich šéf biblicky rozhodne, že „je to dobré“. Brání chudé, prosté, pobožné vesničany, možná předky současných mexických ekonomických imigrantů, proti kterým chce Trump v USA stavět zeď (mimořádně – zeď je také velmi oblíbený prostředek boje proti menšinám).

Těch sedm statečných je totiž menšina velmi „lidská“, která se dokáže postavit zlu a nejsou to žádné nedostižné románové vzory, jsou to obyčejní lidé (jako my), protloukají se životem a mají své stíny. Jeden se bojí smrti, druhý to dělá pro peníze, třetí vlastně také, další touží po dobrodružství... ale pro něco se rozhodnou a neustoupí. Ani se nenechají přemluvit, aby se stali součástí padouchovy většiny („Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo“ Ex 23,2).

I my můžeme mít dost důvodů, proč se postavit za odlišné či slabší – můžeme mít mezi nimi své přátele, můžeme toužit být zvěčnění v hrdinských eposech a písních, můžeme s nimi mít třeba i soucit, nebo PROSTĚ PROTO. Protože je to dobré.

Tedy –

každý jsme součástí nějaké menšiny. Jen si musíme dát práci nad tím trochu popřemýšlet a uvědomit si to. A já jsem součástí těch svých menšin rád. Vlastně jsem na to i hrdý a stojím za tím, i když s tím, pravda, často právě nevyhrávám. Doufám, že tak mohu být malé zrníčko v té soli země (Mt 5,13), která bude tuto společnost a tento svět činit chutnější, více okořeněný a zajímavější.

A když já, co teprve ti ostatní? Cikáni, homosexuálové, imigranti, Židi i židi, muslimové a mnohé další menšiny, které musí svoji odlišnost obhajovat s daleko větší naléhavostí a urputností, než já... zatím... **Jakub Hála, farář v Jilemnici**

Neekumenický postoj, či věrnost ideálům?

Proč se ke sjednocení evangelíků nepřipojily další církve

Všechny protestantské církve v roce 1918 nadšeně vítaly konec omezování náboženských svobod a útlaku, který byl po 300 let spojen s habsburskou monarchií. Do nové republiky se vracel T. G. Masaryk, zastánce protestantského chápání historie národa. Již v roce 1903, kdy byl položen základ pomníku mistra Jana Husa v centru Prahy, objevovaly se snahy po sjednocení českého protestantismu.

Sjezd českých evangelíků v roce 1903

28. září 1903 se konal v Národním domě na Vinohradech sjezd českých evangelíků. Byl to odvážný pokus, protože ne všechny evangelické církve měly mezi sebou dobré vztahy. Tehdejší Svobodná církev reformovaná (dnešní Církev bratrská) ještě stále vekumeně bojovala o své místo. V živé paměti kazatelů i členů sborů byly doby, kdy někteří evangeličtí faráři nejen že psali hanlivá obvinění této církve (založené v roce 1880), ale dokonce neváhali posílat udání na policii, aby bylo zamezeno evangelizačním shromážděním. Tyto antagonismy nebylo lehké překonat. Přesto se tehdejší sjezd podařil – kromě reformované a luterské církve byla zastoupena i Svobodná církev reformovaná (SCR), Jednota bratrská, baptisté a adventisté. Mezi dvěma tisíci účastníků byl přítomen i profesor Masaryk. Kazatel Alois Adlof ze SRC na sjezdu také vystoupil a vyzval všechny evangelíky k pokání, k modlitbám a práci na duchovním probuzení v národě. Jednání sjezdu uzavřel farář Čeněk Dušek, který vyzval k utvoření svazku českých evangelíků s názvem „Kostnická jednota“. Tento návrh byl všemi nadšeně přijat, trvalo pak ale až do roku 1905, než registrace Kostnické jednoty prošla a mohla se konat ustavující schůze.

Vyzdvižení české reformace po roce 1918

Tragické spojení „trůnu a oltáře“ bylo v roce 1918 konečně rozloženo a nastala situace nebývalé

svobody. Nekatolické církve se snažily veřejně se přihlásit k potlačovanému svědectví svých duchovních otců. Připomeňme, že před krutou a krvavou protireformací se k utrakvistu a Jednotě bratrské v českém království hlásilo 90 % obyvatel. Není divu, že podobně jako dříve v Německu se také v naší zemi vynořilo hnutí „Pryč od Říma“. Někteří odešli z římskokatolické církve a zůstali mimo církevní struktury, jiní se hlásili do formující se Církve československé a někteří vstupovali do vznikající Českobratrské církve evangelické. Byla to doba velkých změn a výzev a není pochyb, že se touhy po sjednocení českých evangelíků mísily s národním sebeuvědoměním. Uprostřed nově se formující poválečné Evropy bylo patrné úsilí o vyzdvižení dědictví české reformace a emancipaci národa.

Spojení reformované a luterské církve byla významná myšlenka. Ve všech protestantských církvích se horečně uvažovalo, jak v nové situaci dál. Nový časopis Světlo, vydávaný Svobodnou církví reformovanou, je plný článků, které diskutují o možnostech misijní služby ve svobodné společnosti. Alois Adlof ve svém zásadním článku z 27. srpna 1917 oceňuje sjednocení dvou evangelických církví. Váží si toho, že v době konce války, kdy se mnozí zajímají pouze o své vezdejší záležitosti, jsou zde i ti, kteří myslí na křesťanské svědectví uprostřed národa. Sjednocení dvou církví pod novým jménem považuje za dobrou odpověď těm, kteří vyčítali „cizí“ jména církví a „cizí“ konfese a obviňovali protestantismus ze stálého štěpení.

Ideálem bylo vyznavačské společenství, na státu nezávislé

Proč se Svobodná církev reformovaná ke sjednocení dvou církví nepřipojila? Podle slov Aloise Adlofa nebyla k tomuto sjednocení žádnou z obou jmenovaných evangelických církví oficiálně vyzvána. Adlof vydává prohlášení, že zde nenastává unáhlené spojení státem uznaných i neuznaných církví

do jedné denominace. Pokud pročítáme dobová vyjádření, můžeme zjistit, co tenkrát představitelem Svobodné církve reformované vadilo. Adlof to formuluje v časopise *Betanie* takto: „Nevidíme však při tomto hnutí, co bylo již dávno naší tužbou a zač se nepřestaneme modlit, dokud se nedostaví. Nepozorujeme totiž dosud při tomto hnutí těch známek, které Boží slovo udává za podstatné rysy každého hnutí shůry. Již dříve někteří příslušníci evangelických církví lkali nad stavem církví svých jako úpadkem, viděli dobře, že nestačí mít kostely

bez duchovního života nebo veliká shromáždění, aniž by se lidé obrátili...“ Adlof dále pokračuje: „A tu se tážeme: Lze pozorovat v nynějším hnutí ducha pokání, hlad a žížeň po živém Bohu, touhu po novém rodu, po sjednocení s Pánem? Jest v tomto hnutí vyjádřena touha oslavit Krista tak mocně a postavit se tak rozhodně na Jeho slovo...?“ Adlof se obává: „Naopak hledá se sjednocení všech směrů a lidí bez ohledu na jejich stanovisko k Bohu, k Synu Božímu, o oběti Jeho na kříži i k Jeho zmrtvýchvstání“. Z publikovaných vyjádření vyplývá obava církevního vedení, aby národní evangelická církev nebyla nakloněna ke kompromisům se světem. Ideálem svobodné církve zůstávalo vyznavačské společenství Božích dětí, církev misijní, samostatná, nezávislá na státu, stojící na základech Písma, drahé krve Kristovy a Ježíšova vítězství nad smrtí. Z trochu jiného pohledu jistou obavu o národní církev později vyjadřuje např. Luděk Brož,

když píše: „Církev se u některých skutečně stala funkcí a institucí národa...“ To jsou nesnadné otázky, které je na místě si po sto letech klást a snažit se vztah národa a církve nově formulovat.

Před sto lety se ukázalo, že podobně jako ve druhé polovině 19. století opět zde byly vedle sebe dva ekleziologické modely. Jeden můžeme s opatrností nazvat modelem pluralitní lidové církve, do které se člověk narodí prostřednictvím své rodiny nebo do ní může vstoupit, a nemusí tak docela vážně brát svou konfesi (např. teologičtí liberálové). Druhý model byla církev vyznavačská, kde každý jednotlivec je veden k samostatnému vyznání Krista a k osobnímu vztahu k Bohu. Je to církev, která se v návaznosti na starou Jednotu bratrskou a různá duchovní probuzení snažila o aplikaci církevní kázně. Adlof spojenou evangelickou církev neodsužoval a domníval se, že duchovní probuzení do ní jednou přijde.

Nová situace vedla další církve k tomu, aby změnily své jméno. Svobodná reformovaná církev se v roce 1919 přejmenovala na Jednotu česko-bratrskou (s ohledem na sbory na Těšínsku a na Slovensku přijala v roce 1967 jméno Církev bratrská). Podílela se na spolupráci v Kostnické jednotě. V roce 1919 se pokusila o sjednocení menších evangelických církví, vzešlých z tradic pietismu a dalších duchovních probuzení. Do Prahy bylo svoláno setkání se zástupci Bratrské jednoty baptistů a Jednoty bratrské (ochranovské). Byl zvolen společný výbor, ale ukázalo se, že sjednocení těchto církví není reálné.

Dnešní stav charakterizuje jednota v různosti

Po stu letech jsme v odlišné situaci. V českém protestantismu nejsou jiné dvě církve než ČCE a CB, které by měly takovou shodu ve svých základních věroučných dokumentech. Hlásí se společně ke starokřesťanským i reformačním vyznáním. Koncept lidové církve již dnes není živý a vlivem společenských změn, války, perzekuce v době komunismu a plíživé sekularizace se všechny církve v naší zemi přiblížily modelu církve vyznavačské. Statistiky ukazují, že ti, kteří byli v církvi členy ►

pouze formálními, jsou již dávno pryč. Sbory dnes tvoří lidé, kteří mají vnitřní vztah k Bohu i motivaci sloužit. Na národní a reformační tradice se již žádná církev nemůže spoléhat. Církev, ať chtějí, či nechťejí, jsou v misijní situaci a bez opor ze strany státu. Spolupráce se rozvinula prostřednictvím ekumenického hnutí, které je dnes institucionalizováno v Ekumenické radě církví, Leuenberské konkordii, České biblické společnosti a dalších spo-

lečných institucích. Realizuje se federativní model ekumenické spolupráce, který umožňuje jednotu v různosti, uznávání ordinace kazatelů, střídání kazatelen i interkomunii. Nic nebrání spolupráci přes denominační hranice. Naším spoluobčanům na jméno církve nezáleží, více je zajímavá, zda věříme v Krista a jak ho následujeme.

Pavel Černý, kazatel Církve bratrské a někdejší
předseda Ekumenické rady církví

POHLED ROMSKÉHO TEOLOGA

Církev mezi Romy

Smysl má konkrétní, otevřená a trpělivá pomoc

Pohlížíme-li zpět na soužití církve a Romů v Evropě, musíme žel konstatovat, že se ani po mnoha staletích nepodařilo nalézt a uskutečnit takové řešení situace romského etnika, které by přineslo většině Romů skutečné zlepšení. Přitom po celou dobu, co vkročili jako dávní uprchlíci z Indie na území křesťanské Evropy, byli s křesťanskou církevní strukturou i s jednotlivými křesťany v interakci. Na samotném počátku dostávali od papeže, císaře a králů průvodní listy, zaručující ochranu. Evropané křesťané tehdy spatřovali v ubohých chudých romských skupinách poutníky, konající pokání za své hříchy, kterým je dle příkazu Ježíše zapotřebí poskytnout milosrdenství a pomoc k nápravě. Posléze zjistili, že jejich představa se nenaplnila. Romové se chtěli v Evropě usadit, žít vlastním životem a řídit komunitu podle svých představ a zvyků.

Sžívání Romů s Evropou

V zabydlené Evropě začali být na obtíž a nastávaly konflikty. Jen někteří rozumní vládcí, šlechta i představitelé měst a na druhé straně pak moudří vůdcové romských skupin pochopili, že je lepší spolupracovat. V některých státech, jako je například Španělsko, se Romové usadili a sžili s většinou dobře. Také na území Čech, Moravy

a Slovenska povolovala rozumná a prozíravá šlechta Romům se usadit a dlouhodobě žít. Nebylo to tak ale vždy a všude, z kronik se dozvídáme o otřesných nenávistných reakcích. Kde to však bylo možné, tam se Romové po staletí seznamovali s tradičním křesťanstvím. Jaká tradice a jaké vyznání byly na daném území zavedeny, typ přijali za své. V ústně tradovaných dávných příbězích mezi Romy lze zřetelně poznat, že biblické příběhy znali, ale vypravovali je jinak, jak jim sami porozuměli. To se týkalo rovněž křesťanských svátků a svátostí, jako je křest.

V druhé polovině 19. století začíná mezi Romy více působit misie. V Londýně se objevil první romský misionář Rodney Smith, později známější pod jménem Gipsy Smith, který spolupracoval s Armádou spásy a dalšími „nestátními“ církvemi. Také v Československu se o Romy zajímají Armáda spásy a další misijně zaměřené církve. Romové byli na samotném počátku nového státu vnímáni jako příliš zanedbaní, nevzdělaní, nepřizpůsobiví, „nevlastenečtí“. Změna přišla až v období komunismu, kdy právě Romové měli být vizitkou dobrých úmyslů komunistické ideologie. Když se tento záměr nezdařil, ocitli se na úplném okraji až v propasti stejně jako křesťanské církve. Perzekvování křesťané a odstranění či ponižování Romové

měli k sobě v té době blízko. Mnozí faráři z ČCE se s Romy potkávali ve vězení a v dělnických profesích a navazovali spolu pěkné lidské vztahy. Romské rodiny žádaly v různých českých církvích o křest svých dětí. Často byli odmítnuti, ne však vždy. Avšak po křtu již církve romským rodinám svou pastorační péči nevěnovaly.

Rozvoj vztahů ve svobodné společnosti

Na konci 20. století začaly vznikat pro romské děti a mládež nízkoprahové kluby a tzv. dětské církve, které zakládala jak Armáda spásy, tak i tradiční české církve. Některé sbory ČCE začaly vytvářet svou vlastní vizi křesťanské sociální pomoci a obvykle pak malá skupinka nadšenců v některém sboru založila pro romské děti nějakou formu sociálního klubu. V ČCE jich bylo jen několik, za všechny uvedu občanské sdružení v Českém Brodě nebo v Odrách. Na tomto místě ale nesmím zapomenout vyzdvihnout Evangelickou akademii v Praze, která má mezi Romy velmi dobré renomé. Před patnácti lety, kdy jsem se vztahu českých církví k Romům intenzivně věnoval, se ve všech církvích objevili

jedinci, kteří se s obdivuhodným nadšením začali Romům – především dětem – věnovat, avšak bez znatelné podpory celé církve. Jejich činnost se nějak vyvíjela, někde trvala krátce, jinde déle.

Nepochybně žádné řešení romské situace, ani formou křesťanského misijního svědectví, nepřinese rychlé a snadné překonání všech problémů. Je ale určitě lepší zabývat se konkrétními problémy jednotlivých komunit, rodin či jednotlivců. A jak tedy lze dobrou zvěst vhodně předat a účinně

Významné dny pro Romy

21. března – Mezinárodní den za odstranění rasové diskriminace

má připomínat, že všichni, bez ohledu na barvu pleti, jsou si rovni, a proto mají mít stejná práva i povinnosti.

8. dubna – Mezinárodní den Romů
oslavuje romskou kulturu a rozšiřuje povědomí o problémech, kterým Romové čelí.

2. srpna – Den památky obětí romského holocaustu
připomíná Romy zavražděné mašinerií pracovních a koncentračních táborů. Patří v kalendáři mezi významné dny.

4. listopadu – Mezinárodní den romského jazyka
podporuje péči o uchování a rozvoj romštiny. Jsou vyhlašovány literární soutěže pro romské studenty.

pomoci? Především je nutné pokusit se romské komunitě co nejvíce přiblížit, sžít se s jejím prostředím, být s Romy v bezprostředním kontaktu a ponechat jim naprostou svobodu se rozhodnout. Reagovat na jejich otázky a také k otázkám vybízet.

Nedůvěra na obou stranách

Romové jsou zvláště citliví na mezilidské vztahy. Zřetelně vnímají, když se na ně lidé ▶

dívají nadřazeně nebo dokonce jako na notorické gaunery a lháře. I beze slov to velice rychle vycítí. Vnímají člověka skrze jeho gesta, postavení těla, pohled a především skrze konkrétní činy. Kde vládne nedůvěra a skepse, nastává lhostejnost a poté i ghetto: Romové a křesťanské církve žijí vedle sebe bez interakce a kooperace. Sám jsem měl zkušenost, že Romové ani na mé osobní pozvání, ač jsem sám farář romského původu, nechtěli společně shromážďení navštěvovat. Se mnou však vztahy udržovali.

Žel mnohé sbory ČCE jsou stále, i po sto letech, jednobarevné, multikulturalita jim schází, jinakost je spíše nevýhoda než obohacení. Nechám na čtenářích, nechť si sami odpoví, zda by ČCE nebyla schopna něčím se od Romů obohatit, třeba i za cenu nějakého ústupku od zavedených

zvyků. Může jít o sociální pomoc nejchudším a nejubožejším Romům, ale může jít také pouze o misijní podobu pomoci. Když jsem sám misijní přístupy před lety zkoumal, zjistil jsem, že se nakonec soustředí zase na nejchudší Romy. Podle mého názoru by pro církve typu ČCE však bylo vhodnější zaměřit na vztahy s Romy ze střední vrstvy, s českou kulturou dlouhodobě sžitě, a těm pomoci zvládat překážky, aby mohli prožít zvěst, že Kristus i jeho církve jsou na jejich straně. Díky patří všem, kdo to zkoušejí dělat. Kéž jim nejen Bůh, ale také celá církev pomáhá otevřeně, konkrétně a nebojácně. Bud bacht! (pradávný romský pozdrav)

Ondřej Kováč, romský kazatel ČCE

ilustrační fotografie Petr Zewalakk Vrabec

a Lujza Marečková

SLOVO ODBORNÍKA

Jak je to s Romy a proč se jim někdy říká cikáni

Slovo C/cikán mimo historické souvislosti (citace z pramenů, literatury apod.) není vhodné používat, je to slovo nekorektní a od počátku s negativní konotací. Tu ostatně dostalo již ve středověku v oblasti Byzantské říše, tehdy byli příslušníci romských skupin takto označeni zřejmě omylem. Slovem Atsigános byli totiž označováni jacísi podezřelí cizinci tmavé pleti z východu, považováni navíc za kacíře.

Slovo Rom nedostali Romové zvnějšku jako slovo cikán, je to výraz z romštiny, kde má dodnes své místo (rom-muž/manžel, romňi-žena, roma-lidé), jeho původ je pravděpodobně ještě v indické pravlasti Romů (etymologie ze slova Dom, viz současné indické domské kasty), jde tedy navíc o slovo o mnoho starší než termín cikán.

V roce 1971 se konal ve Velké Británii I. světový kongres romského etnika. Zde požádala světová reprezentace Romů veřejnost o to, aby k jejich označení užívala právě slova Rom.

Je zcela pochopitelné, že zmiňované majoritě nebyly výše uvedené souvislosti dlouho známy, což je ostatně odrazem toho, že snahy o rovnocennou integraci Romů jako svébytného etnika začínají u nás poprvé až po roce 1989.

Jana Horváthová, ředitelka Muzea romské kultury;

foto Petr Zewalakk Vrabec

Romská hrdost

TŘI PŘÍKLADY ZE TŘÍ RŮZNÝCH CÍRKVÍ

Na Slovensku, odkud k nám většina Romů před několika desetiletími přišla, žili Romové většinou usedlým způsobem v osadách poblíž zemědělských vesnic. Povolání námezdních zemědělských dělníků byla těžká práce, umožňující jen velmi skromný život. Romové se považovali jednoznačně za křesťany – své děti křtili, měli křesťanské svatby i pohřby – a v kostelích obvykle vyhrazené poslední lavice, až za uličkou. Velké křesťanské svátky však dokázaly bariéry mezi Romy a gadži poněkud narušit. „Chodili jsme do kostela, před Velikonocemi a Vánocemi jsme koledovali po celé dědině, zpívali křesťanské koledy slovensky i naše romské písně,“ vzpomíná romský aktivista Jozef Miker, který žil na Slovensku do svých 16 let.

Jenže když v dobách socialismu přišli Romové za prací do Čech, dveře do kostelů našli zavřené. Bylo to v 50.–60. letech, tedy v době rychle probíhající sekularizace, kdy lidé z církve spíše odcházeli. Nedá se ale všechno svádět jen na nepřízeň ateistického režimu – hodně zdejších lidí Romy skutečně pohrdalo (kdo by to chtěl popírat, ať se podívá na jinak agitační starší český film *Můj přítel Fabián*). Leckteří Romové si však víru přesto uchovali – jen přestala být vázána na instituci církve a stala se vnitřní záležitostí rodiny a jednotlivce. Domácnosti starších Romů jsou dosud vyzdobeny obrazy Krista a panny Marie, vazby k církvi se však namnoze úplně zpretrhaly – když projeví prarodiče zájem o křest vnoučat, křtí se nezřídka s dětmi i jejich rodiče.

S nástupem svobodného režimu se zdánlivě nic nezměnilo, Romové zůstali na okraji zájmu společnosti i církve. Když přijde Rom do kostela, většinou má pocit, že není vítán – a bojím se, že se často nemýlí. Snad by si členové církve mohli jako první krok říci, že chtějí, aby jejich sbory navštěvovali i Romové.

Pár „našich“ evangelických Romů máme. Někdy se k nám dostali jako děti adoptované do evangelických rodin, jindy je k nám zavála cesta víry. Duch svatý se totiž nedá zaškatulkovat ani etnicky.

Jak to však vypadá ve sborech, v nichž můžeme potkat Romů více? Přiblížme si tři příklady ze tří různých církví – v Hořovicích, Berouně a na pražském Žižkově.

Hořovice

V Hořovicích se sbor církve zvané Křesťanské společenství před dvaceti lety transformoval do Církve živého Boha. Pod vedením laskavého lékaře Kamila Sukovského vzniklo společenství, kam začali od roku 2010 chodit celé romské rodiny. „Našli u nás domov, protože viděli u místních lásku a respekt, přitáhly je také naše chvály a hudba,“ vypráví pastor Sukovský. „Do komunity přišly celé rodiny, protože jsme je také

po rodinách navštěvovali a respektovali jejich rodinné tradice a hierarchii, například to, že muži sedí v kuchyni u stolu a ženy v místnosti kolem nich. To hlavní je ale samozřejmě Duch svatý," dodává.

Beroun

V Berouně vznikla díky misijnímu působení skladatele a zpěváka Jiřího Zmožka asi před dvaceti lety skupina aktivních křesťanů, mezi nimiž byl jeden Rom. Ten do tohoto společenství postupně přivedl plnodalších, takže dnes většinu přítomných na bohoslužbách tvoří Romové. Již pět let se pod názvem Svobodný křesťanský sbor scházejí každou neděli odpoledne v evangelické modlitebně. A současně několikrát ročně konají s českobratrským evangelickým sborem bohoslužby společně. Zatímco obvykle se v neděli schází kolem 15 členů Svobodného sboru a 20 evangeliků, při společných bohoslužbách bývá modlitebna často přeplněna. Čtenáři Romského (Českého) bratra budou moci poznat berounský Svobodný sbor také při hudebním vystoupení na celocírkevním sjezdu ke 100. výročí sjednocení ČCE v Pardubicích.

Žižkostel

Na pražském Žižkově je kostelů spousta, ale věřících se v nich často schází málo. V Žižkově sboru Církve československé husitské (ČČSH) vznikl před více než deseti lety nejprve pro sociálně slabší děti z okolí nízkopražový klub Husita. Děti dorůstaly a záhy měly děti vlastní, a tak byla tato služba doplněna klubem Husátko pro maminky s dětmi. Protože obojí provozuje ČČSH a činnosti se účastní také např. husitský farář, objevila se myšlenka pořádat společné bohoslužby. K nim byli zvenku přizváni husitský teolog Martin Chadima a autor těchto řádek. Bohoslužby se jmenují romsko-české – a také takové chtějí být – propojovat romskou a českou křesťanskou tradici a umožňovat setkání Romů a neromů ve víře. Bohoslužebná forma se postupně ustálila – Otčenáš se již nemodlí romsky (rozuměl mu jedině farář), nýbrž česky, ale doprovází se ukazováním. Užívají se části husitské liturgie a písně Taizé, zpívané česky, latinsky a romsky. Jindy jsou zvány romské křesťanské kapely z různých míst republiky. Kázou čeští i romští kazatelé a kázání bývají často interaktivní (někdy až moc). Při bohoslužbách také pravidelně dostávají slovo různé romské osobnosti ke krátkému prosluvu o víře a životě. Někdy je modlitebna přeplněna, jindy se sejde (jen) kolem patnácti účastníků. Na bohoslužby přicházejí Romové z okolí i romští intelektuálové z celé Prahy; a také přátelé, studenti romisticky a další. „Žižkostel“, jak se mu lidově říká, se stal v průběhu času střediskem křesťanských proromských aktivit – sloužil jako zázemí pro mezinárodní setkání v rámci boje proti vepřínu v Letech, každoročně se v něm koná připomínka romského holokaustu a je základnou pro *Roma Pride* – pochod romské hrdosti. Bohoslužby se už tři roky konají každé poslední úterý v měsíci od 17 hodin. Přispějí v průběhu času tyto pravidelné bohoslužby k transformaci klasického husitského sboru na romsko-český?

Mikuláš Vymětal,

farář pro menšiny;

foto Veronika Karlíková

OTÁZKA NA TĚLO

Rom, nebo cikán? Jak sami sebe vnímáte, a proč?

František Lacko

Já se považuji za Roma, jsem muž, což je označení v našem jazyce, a patřím k etniku nazývajícimu se Romové už odnepaměti. Na prvním mezinárodním sjezdu IRU (Mezinárodní romská unie) v Londýně v roce 1971 se ustavilo, že naše pojmenování bude celosvětové, byl přijat i návrh naší vlajky a hymny. Označení cikán je v dnešní době hlavně označení sociální skupiny, ne však etnika. V slovenském prostředí je toto slovo používáno jako hanlivý název pro lháře, cigánit znamená lhát. To že dost našich lidí toto označení používá, je dáno tím, že bylo používáno po staletí a bylo námi přijato za své, ale s jediným rozdílem – slovo cikán se změnilo na cigán, aby to bylo snesitelnější. Mezi sebou se tak hovorově neoznačujeme, označujeme se *more* anebo *Romale*.

Minulý režim nedával Romům možnost vzdělat se a snažil se nás asimilovat, čímž jsme postupem času ztráceli vlastní jazyk a identitu a s tím i své označení Rom. Po spáchání fyzické genocidy na nás byla páchána ještě kulturní genocida.

Růžena Ďordová

Jsem Romka, protože cikánka je hanlivé a spíše mě to uráží. I když nejsem člověk, který by si o sobě bůhvíco myslel. Když o mě někdo řekne „tamhleta Romka“, nemám proti tomu nic. Ale když na mě někdo ukáže a řekne „tamhleta cikánka“, tak mě to uráží a v tu chvíli vím, že něco proti Romům má.

Veronika Kačo

Jsem obojí, Romka i cikánka. Nevidím v tom žádný rozdíl. Jsem hrdá, že můj národ má tak pestrou a bohatou kulturu. Názory mohou být samozřejmě různé, někoho se oslovení cikán, cikánka, cikání dotkne... Záleží, jak kdo celé romství vnímá.

Honza Čonka

Jsem Rom a cítím to tak od narození. Víme, že slovo cikán je hanlivé; Romové si mezi sebou v romském jazyce říkají Romové, ne cikáni. *Me som Rom na Cikán*. V mluvené romštině si Romové říkají *Romale*... ne cikáni.

Jozef Miker

Jsem Rom. Cikán je označení etnika, které nám dala většinová společnost ve středověku, při napadení Evropy Turky. Mysleli si, že jsme jejich špioni.

Iveta Kokyová

Jsem ráda, že mám prostor k tomu se vyjádřit. Nyní bych mohla vypisovat dalekosáhle, jak a kdy označení Rom a cikán vzniklo. Myslím, že kdo bude chtít, v dostupné literatuře na internetu či v knihách najde, co hledá. Pro mne označení cikánka bylo odjakživa hanlivé – něco podřadného, vybočujícího. U nás doma se vždy hovořilo o Romech jako o Romech, nikoli o cikánech. Je mi líto, že majoritní společnost označením cikán ovlivnila i některé Romy, kteří si bohužel význam označení cikán neuvědomují. Mají to prostě už vžitě, vryté do paměti, což je škoda. Myslím si, že by se věci měly nazývat pravými jmény. **JPI**; foto Marcel Rozhoň

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 20. 2. a 6. 3. projednala synodní rada 90 titulů. Z nich vybíráme:

Vyznání a život církve

Synodní rada bere na vědomí přípravy oslav 100. výročí Českobratrské církve evangelické. Při té příležitosti byly spuštěny webové stránky <http://www.100letcce.cz>

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrdila volbu Jany Rumlové za farášku sboru ve Šternberku na pracovní úvazek 75 %; souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru jáhenek Renaty Šilarové a Naděždy Běťákové z důvodu odchodu do výslužby a souhlasila se zachováním jejich způsobilosti k ordinované službě v ČCE; vzala na vědomí zvýšení úvazku Lenky Ridzoňové, farášky sboru v Praze-Štřešovicích, na 100 %; udělila Ondřeji Rumlovi dispenz od setrvání na místě faráře ve sboru v Rovečném do konce doby jeho povolání na sbor kvůli pozvání do jiného sboru; vzala na vědomí snížení pracovního úvazku Anny Kracíkové, farášky v Jablonci nad Nisou, na 50 % z důvodu čerpání rodičovské dovolené.

Armáda

Ke kaplanské službě v Armádě ČR vysílá synodní rada faráře Františka Hrušku a vyslání k této službě prodloužila Jiřímu Zedníčkovi a Romanu Lukášovi.

Zahraniční sbory

Synodní rada schválila Dohodu o spolupráci s Centrem humanitární pomoci krajanům. Jde především o podporu výuky češtiny v krajanských komunitách ve východní Evropě.

Diakonie

Synodní rada vzala na vědomí rezignaci Miloslava Běťáka na členství ve správní radě Diakonie a na funkci náměstka ředitele Diakonie ČCE.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada udělila Petru Tureckému dlouhodobé studijní volno v termínu od 1. 2. do 30. 4. 2019; souhlasila s podporou Hudebně divadelního festivalu pro žáky speciálních škol v Náchodě ve výši 10000 korun.

Vězeňská služba

Synodní rada pověřuje Janu Rumlovou a Růženu Vrajovou k duchovenské službě ve vazební věznici Olomouc.

Ekumenické vztahy

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Joe-la Rumla z účasti na konferenci *Hoffnung für Osteuropa*, kterou Evangelická církev ve Falcí každoročně pořádá a která je určena především pro církev a jejich dílo ve východní Evropě.

Různé

Synodní rada se usnesla, že polovina čistých příjmů z pronájmu zděděného bytu po Anně Heryánové bude podle její poslední vůle příjmem Fondu klidného stáří. ►

SR vyjádřila podporu čínským křesťanům, kterým v České republice nebyl udělen azyl.

Další jednání

Synodní rada se dále věnovala zprávám z jednání seniorátních výborů a z vizitací ve sborech, přípravě na jednání synodu, pravidlům pro bydlení farářů či budovám škol Evangelické akademie.

DaZ

ÚMRTÍ

Ve věku 87 let zemřel 27. 2. evangelický farář **Daniel Henych**, mnohým znám svou publikační činností pro děti i dospělé v oblasti slova i hudby. Působil ve sborech v Hradci Králové, v Praze u Salvátora, Jičíně a Praze-Dejvicích.

Dne 15. 3. zemřel ve věku 93 let **Alfréd Kocáb**, evangelický farář, chartista a někdejší člen Nové orientace. Působil ve sborech ve Zruči nad Sázavou, Chodově u Karlových Varů a Mladé Boleslavi. V roce 1974 mu byl normalizačním režimem odňat státní souhlas k vykonávání práce duchovního. Po roce 1989 vstoupil opět do církevní služby jako farář ve sboru v Praze u Salvátora.

DaZ

CÍRKEVNÍ HUDBA

Vícegenerační varhanní kurzy v Sola gratia

V letošním jubilejním roce nabízíme dva kurzy se stejnou náplní, které jsou určeny varhaníkům a doprovazečům bohoslužebného zpěvu ze sborů naší církve. Srdečně zveme jak začínající, tak i pokročilejší amatérské varhaníky z různých věkových skupin – hráče na klavír nebo klávesy, žáky ZUŠ i samouky, kteří se této službě věnují a potřebují získat nové podněty a zkušenosti pro praxi.

Termíny kurzů:

6.–9. 8. 2018

9.–12. 8. 2018

Náplň kurzů:

česká barokní varhanní hudba/snadná varhanní hudba francouzských a islandských současných autorů/doprovody vybraných písní k výročí církve z chorálního a z jiných sbírek/přede hry k písním s minimálním používáním pedálu /návodů k improvizaci/přednáška z dějin církevní hudby/pobožnosti a společné zpívání/prezentace a nácvik doprovodů písní z nového církevního zpěvníku/výlet do Zlína a prohlídka opravených varhan v evangelickém kostele.

Ubytování a kompletní stravování je zajištěno v penzionu Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem. Poplatek kurzu (cena za ubytování a kompletní stravu) je 1905 Kč na osobu. Platí se až na místě. Zájemci se mohou přihlásit e-mailem do 28. 6. 2018. V jednoduché přihlášce je třeba uvést jméno, příjmení, věk, e-mail, termín kurzu, adresu, sbor ČCE, případné požadavky ke stravě a telefon. Po přihlášení obdrží každý uchazeč materiály a pokyny k samostatné přípravě. Zahájení obou kurzů je naplánováno v den příjezdu na 15. hodinu. Kurz končí v den odjezdu po obědě.

Kontakty pro přihlašování:
moravetz@e-cirkev.cz; 573 378 607;
737 506 119

Na muzicírování a na příjemné společenství se těší lektori kurzů

Ester Moravetzová & Ladislav Moravetz,
celocírkevní kantor ČCE

NOC KOSTELŮ 2018

Dveře kostelů a modliteben se otevrou 25. května

Možnost podívat se do kostelů nebo modliteben a ve večerní a noční

atmosféře se setkat s křesťanstvím prostřednictvím hudby, umění či zážitku mají lidé letos v pátek 25. května. Každý rok tuto událost provází nějaký biblický verš, jehož součástí je slovo „noc“. Letošní verš je: „Zůstávali přes noc v blízkosti Božího domu.“ Podrobnosti k celému večeru je možné nalézt na webových stránkách www.nockostelu.cz.

Některé kostely a modlitebny bývají otevřeny jen k prohlídce, jiné nabízejí i duchovní a kulturní program. Můžete se těšit na komentované prohlídky, vstupy do jinak nepřístupných míst, koncerty, výstavy, divadelní představení, čas pro modlitby a ztišení nebo program pro děti.

Jako v předchozích letech i letos připravíme navíc 1000 kusů časopisu Český bratr a hodláme je do sborů poslat zadarmo v počtu stejném jako loni. Pokud byste rádi obdrželi jiné množství, dejte nám prosím včas vědět.

DaZ

POZVÁNKA DO LANŠKROUNA

Přijedte na 70. výročí osamostatnění sboru

Sbor ČCE v Lanškrouně si ve dnech 12. a 13. května připomene 70. výročí samostatnosti. Hosty budou synodní senior Daniel Ženatý a celocírkevní kantor Ladislav Moravetz. Zveme bývalé konfirmandy, mládež, členy a přátele sboru.

Dotazy a potvrzení účasti zasílejte na adresu: lanskroun@evangnet.cz, tel. 465 324 679. Bližší informace o programu na webových stránkách lanskroun.evangnet.cz.

Daniel Tomeš

PAPEŽ FRANTIŠEK

Vatikán zveřejnil poselství papeže ke Světovému dni sdělovacích prostředků

Ve svém poselství ke Světovému dni sdělovacích prostředků vyzval papež František média, aby se zasadila o rozvoj „žurnalistiky, která bude posilovat pokoj“.

Měla by být protipólem k vlně falešných zpráv (fake news), kterým se podle něj daří kvůli nedostatku zdravé konfrontace s jinými zdroji informací. Světový den sdělovacích prostředků si každoročně připomínáme poslední neděli před letnicemi, letos tedy 13. května.

ČBK/DaZ, foto: Mazur/catholicnews.org.uk

ZE SVĚTA

Představený komunity Taizé byl přijat papežem Františkem

Taizé – V pondělí 12. března papež František přijal k soukromé audienci bratra

Aloise. Jako každý rok chtěl představený komunity Taizé papeže informovat o tom, co komunita dělá, o co se snaží – na poli ekumenismu, jak přijímá mladou generaci... Mluvil jménem mladých z mnoha zemí, když papeži poděkoval za pastorační úsilí, kterým naplňuje službu všeobecného pastýře církve.

Bratr Alois také papeži pověděl o nadcházejících setkáních, která komunita připravuje v ukrajinském Lvově (v dubnu) a v Hongkongu (v srpnu), a o evropském setkání na konci roku, které se bude konat v Madridu. Zmínil také přijímání uprchlíků, kterým se komunita zabývá už dlouhá léta a které se v posledních letech velmi zintenzivnilo. **media@taize.fr/DaZ;**

foto: Osservatore Romano

REDAKCE ČESKÉHO BRATRA

Omluva

V Českém bratru 3/2018, který měl téma „Kaplanská služba“, jsme na str. 10 uveřejnili příspěvek farářky a vězeňské kaplanky Venduly Glancové „Víra, naděje a láska má v tomto surovém prostředí své místo“. Omlouváme se za uvedení nesprávného jména autorky. Ke stejnému omylu došlo i v obsahu na str. 3.

Daniela Ženatá, šéfredaktorka

OZNÁMENÍ

Rekreace ve sborovém domě v Novém Jičíně

Sbor ČCE v Novém Jičíně nabízí k letní rekreaci tři pokoje v podkroví. K dispozici je kuchyňka, hygienické zařízení, zahrada s možností parkování.

V blízkosti je CHKO Beskydy, CHKO Poodří, několik hradů a zámků, řada jiných památek. (Hukvaldy, Helfštýn, Kunín, Štramberk...). Ideální pro pěší i cyklisty.

Kontakt: 731664545, 732638517

Rekreace na Broumovsku

Sborový dům ČCE v Broumově nabízí ubytování. Dvou a třílůžkový pokoj, koupelna se sprchou, kuchyňka, jídelna, terasa. V okolí Broumovské stěny, pískovcové skalní město Adršpach, Ostas, Teplické skály. Cyklotrasy, lyžařské vleky (při dobrých podmínkách), památky, Kladsko.

Kontakt: 775202289

Hledám asistentku

Rodina ze Svitav – otec vozičkář, matka tč. léčena chemoterapií, osmiletá dcera – hledá osobní asistentku do domácího prostředí. K dispozici pokoj v bytě rodiny, strava, mzda. Více informací na evangnetu.cz v sekci Nabídka zaměstnání.

V případě zájmu kontaktujte Jana Boštíka, tel. 777590195, e-mail bostikjan@seznam.cz

Ekumenická bohoslužba ke Dni Země

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na ekumenické bohoslužbě ke Dni Země, která bude v úterý 10. dubna 2018 od 18 hodin v pražském kostele Nejsvětějšího Salvátora (u Karlova mostu). Kázáním poslouží prof. Pavel Hošek, ThD., z Evangelické teologické fakulty UK, zpěvem pěvecký sbor Gabriel.

JNE

MOJE CÍRKEV

Nízkoprahový klub „Kruháč“

v Jablonci nad Nisou

foto Marcel Rozhoň

Skrze hudbu, tanec a zpěv vede cesta k okolnímu světu

Mezinárodní den Romů je 8. dubna

Veronika Kačová je romská aktivistka, zpěvačka a tanečnice, vedoucí tanečního souboru Cikne Čhave (Malé děti). Pochází z početné umělecké rodiny manželů Kačových v Novém Jičíně a věnuje se propagaci romské kultury, píše do romských časopisů, pracuje s malými dětmi. Její starší bratr Tomáš Kačo absolvoval v r. 2017 prestižní Berklee College of Music v americkém Bostonu. Do evangelického sboru chodila Veronika občas už jako malé dítě, účastnila se vánočních besídek. Znovu se mezi námi objevila před několika lety, se svými sestrami začala pravidelně přicházet na rodinné bohoslužby. A uspořádala ve sboru několik vystoupení, workshopů a programů o romské kultuře. Také přeložila do romštiny několik písní z Evangelického zpěvníku a ze zpěvníku Svítá.

Už několik roků připravuješ v našem městě oslavy Mezinárodního dne Romů. Můžeš nám o tom povědět víc?

Oslavy Mezinárodního dne Romů pořádáme v Novém Jičíně už pět let. Událost podporuje i městský úřad. Romové slaví svůj mezinárodní den každoročně od roku 1990, kdy byl ustanoven na 4. kongresu Mezinárodní romské unie ve Varšavě. V České republice se slaví od roku 2001. Program nabízí přednášky na téma romských dějin, kreativní dílny pro děti, romský catering, koncerty, workshopy, výstavy, prodej romského zboží MiVera a mnoho dalšího. Mezi přínosy patří zlepšení mezilidských vztahů, podpora kultury, odbourávání bariér mezi společnostmi, poznávání

jiných kultur. Oslavy jsou veřejné, pro všechny lidi bez rozdílu.

Oslavy Mezinárodního dne Romů se konají ve městě na více místech.

Kde všude a co je obsahem?

Oslavy se budou, podobně jako loni, konat v „kočovném“ stylu. Chtěli bychom poukázat na neustálý pohyb Romů, který nás zdávna provází. Návštěvníci oslav si mohou uvědomit, že cesta Romů je dlouhá, ale jsou na ní společná zastavení. První bude v pátek 6. 4., kdy se v kavárně ve městě uskuteční klavírní koncert. V sobotu 7. 4. proběhne v prostorách evangelického sboru romsko-česká bohoslužba a dále přednáška historika Dušana Slačky z Muzea romské kultury o dějinách a kultuře Romů. Následovat bude vyhlášení literární soutěže, vernisáž obrazů na téma Cikanské mandaly, koncert dětí, taneční vystoupení romského tanečního souboru Cikne Čhave, tanečnice Marceli Berith, výstava fotografií z minulých ročníků a na závěr zahraje cimbálová muzika Šmykňa. Pro děti zde bude připravena výtvarná dílna. Také nabídneme ochutnávku romské kuchyně, prodej výrobků, uslyšíte romskou hymnu. Čeká nás mnoho krásných okamžiků.

Kolik lidí se zúčastňuje? Chodí na oslavy jen Romové?

Oslavy Mezinárodního dne Romů jsou rok od roku navštěvovanější, a to nejen místními obyvateli, ale i lidmi z okolních měst. Nechodí jen Romové, akce je určena všem. Romové mají podobné oslavy i doma, je to součástí jejich života a tradice. Hudba je obrovský dar, který Romové dostali. I když názor na Romynení nijak zvlášť přívětivý, skrze hudbu, tanec a zpěv vede cesta k usmíření. Pevně věřím, že právě tak se odbourávají bariéry, které mezi námi jsou. ►

Česko-romskou bohoslužbou jsme oslavy zahajovali už loni...

Ano, četli jsme modlitby Vládo Oláha, zazpívali jsme společnou píseň Někdo mě vede za ruku a zazněla romská hymna Dželem Dželem. Romská víra v Boha je silná, patří k jejich životu. Také letos začneme bohoslužbou, v modlitebně bude vyvěšená romská vlajka, zazní hymna a chvály. I skrze název „romsko-česká bohoslužba“ se lidé mohou spojit v jedno, a tím je Bůh.

Vím, že díky různým grantům představuješ život Romů, romskou historii a kulturu i ve školách. Pověz o tom něco.

Společně s tanečním souborem Cikne Čhave představujeme romskou historii, učíme romské písně a základy romského tance nejen v základních a středních školách, ale i pro různé neziskové organizace. Měli jsme taková vystoupení i v několika evangelických sborech. Působím také v Amnesty International. Je to moje práce, můj smysl života. Snažíme se motivovat romskou mládež, klademe důraz na uchování romského jazyka.

Věnuješ se také dětem, pracuješ v romském centru, píšeš do novin.

Kdo tě inspiroval?

V romském centru Avarde už nepracuji. Pracuji pro romská periodika (časopis Kereka, noviny Romano Hangos, časopis Kamarádi) a vyučuji romský tanec. Také šiju pro projekt MiVera. K redaktorské práci mě přivedla sestra. Psát jsem chtěla už od dětství a potom to už všechno přicházelo nějak samo. Ke zpěvu a tanci mě přivedli rodiče.

Čím mohou Romové naši společnost obohatit?

Určitě láskou a úctou k starším lidem a k rodině. Také svojí otevřeností. Romové mají v povaze být hluční, není to ale hluk, který by ubližoval. Naopak, myslím, je to hluk, který by měl být slyšen. Romové od pradávna obohacovali svět hudbou, zpěvem, tancem, svými řemesly, přirozeností, temperamentem, láskou k rodině a přírodě.

Už několik let přicházíš na bohoslužby do našeho sboru. Jaká je víra Romů?

A co víra znamená pro tebe?

Na bohoslužby v Novém Jičíně jsem začala chodit, když mi bylo devět, společně se staršími sourozenci. Dnes je to už jiné, pravidelně bohoslužby nenavštěvuji, ale víra je stejná. Je v ní základ mého života. Jako pro všechny Romy. Romové skrze píseň Boha volají, komunikují s ním, i když do kostela

třeba nechodí. Vyznávají Bohu veškeré svoje trápení, žal, bolest. Také jsou hodně pověřiví. Myslím, že naše víra je jiná než víra majoritní společnosti.

Několikrát jsme zpívali při bohoslužbách píseň „Někdo mě vede za ruku“, kterou jsi přeložila do romštiny. Jak zní text?

*O Del man chudel vastestar kaj pes tenadarav
Hino paš ma jov miro Del
Miro lačho jiloro
So e zor jov man del.*

Děkuju a přeju, ať se oslavy vydaří.

Připravil Pavel Prejda; foto Petr Trnka

MODLITBA ZA PRONÁSLEDOVANÉ

Chovejme se tak, aby se za nás naše děti nemusely stydět

Shromáždění na podporu čínských křesťanů

Neodpírej dobrodiní těm, kteří je potřebují, je-li v tvé moci je prokázat.
(Př 3,27)

Zapalováním svíček, umocněným nahrávkou čínské písně, začalo v pátek 16. března v šest hodin večer shromáždění, které chtělo vyjádřit podporu práv menšin v Číně. Konalo se u památníku obětem komunismu v Praze pod Petřínem a bylo zahájeno modlitbou za pronásledované čínské křesťany.

Smyslem setkání bylo upozornit na případ čínských křesťanů, kterým byla nedávno zamítnuta žádost o azyl, a připomenout situaci dalších etnických a náboženských menšin v Čínské lidové republice. Číslo 70, vytvořené z bílých svíček, symbolizovalo počet lidí, kteří s žádostí o azyl neuspěli; dostalo jej pouze osm Číňanů. Číslo obepínaly červené svíčky vyskládané do tvaru srdce.

Neodpírej dobrodiní těm, kteří je potřebují, je-li v tvé moci je prokázat. Tímto biblickým veršem zahájil shromáždění farář pro menšiny Českobratrské církve evangelické Mikuláš Vymětal. Herečka a politička Taňa Fišerová vyjádřila radost z aktivit, které na podporu neúspěšných žadatelů o azyl spontánně vznikají. „Budí ve mně dojem, že se nemusím stydět za to, kde žiju. Pokud budeme

mlčet, hrozí, že vydáme do nebezpečí někoho, kdo doufal, že jsme lidé, kteří pomůžou,“ zdůraznila.

Farář a člen synodní rady Pavel Pokorný vyzval k zamyšlení: „Až jednou bude Čína svobodnou zemí, a ona jí bude, vnuci pamětníků totality se jich budou ptát: Jak to tenkrát bylo, kdo se vás zastal, kdo vám pomohl, co ta křesťanská

Evropa, co třeba ty země, které samy okusily, co je to nesvoboda a život v totalitě? A pamětníci odpovědí: Nikdo se nás nezastal, oni o té svobodě hezky mluvili, i o křesťanských hodnotách, ale nepřijali nás. A jejich hlasy dolehnou až k uším našich vnuků a ti se za nás budou stydět,“ podotkl. ▶

Na shromáždění promluvili také zástupci židovské a muslimské obce. Reformní Židovka Zuzana Schreiberová připomněla, že za druhé světové války se útočištěm prchajících Židů stala Šanghaj. Za pouhé dvě generace se ovšem vztah Číňanů k náboženským menšinám výrazně proměnil.

Českobratrský farář Tomáš Cejp zpravil přítomné o otevřeném dopisu předsedům obou komor Parlamentu ČR ve věci azylu čínských křesťanů, jehož je spoluautorem. Zazněla modlitba v čínštině i v češtině. Zhruba stovka účastníků shromáždění pak společně zazpívala píseň *Jednou budem dál*. Na závěr se na podporu uprchlíků rozezněly zvony katolického kostela Panny Marie Vítězné a evangelického kostela U Salvátora. Zvony kostelů po celé republice budou provázet i další shromáždění na podporu čínských křesťanů na Zelený čtvrtek.

Okénko do zákulisí

Téměř před dvěma lety se obrátila skupina žadatelů o azyl z Číny na Diakonii Českobratrské církve evangelické. Hledali někoho, s kým by mohli sdílet křesťanskou víru a kdo by jim v nové zemi pomohl. „V Číně podle jejich slov i podle svědectví mnoha mezinárodních organizací, například China Aid, Human Right Watch nebo Freedom House, nemohou svou víru svobodně vyznávat. Česko vnímali jako demokratickou zemi, která jim to umožní. Od té doby navázali mnohé přátelské vztahy,

potkáváme je ve střediscích Diakonie i v různých křesťanských sborech. Učí se česky, dost z nich si sehnalo práci. Mají ale velké obavy z případného návratu. Svědčí o pronásledování osobním i o tom, které viděli u lidí, kteří se stejně jako oni snažili žít svobodně,“ popisuje situaci koordinátorka pro práci s migranty v Diakonii Alena Fendrychová.

Co v tom můžeme dělat my? „Setkávat se s nimi, zajímat se o průběh azylového řízení, apelovat na příslušné orgány i politiky, aby řízení proběhlo podle zákona a nebylo ovlivněno současnou českou politikou, vstřícnou k Číně,“ dodává Alena Fendrychová.

Vážnost situace ilustruje i zkušenost faráře Českobratrské církve evangelické pro menšiny Mikuláše Vymětala. „Když jsem pomáhal uprchlíkům z Iráku, zažil jsem, že se jeden muž vrátil do Bagdádu a ještě týž den byl zavražděn. Nikdo pak za tu smrt nechtěl nést odpovědnost. Nechci, aby se to opakovalo, a tentokrát u lidí, s nimiž navíc sdílím stejnou víru. S podporou čínských křesťanů nepřestaneme, chceme, aby se za ně po celé republice rozezněly zvony a vyhlásíme půst a sbírku,“ vysvětluje.

Podporu čínských křesťanů, kteří nedostali v České republice azyl, vyjádřila nedávno synodní rada Českobratrské církve evangelické, Ekumenická rada církví v ČR i Česká biskupská konference.

Jana Vondrová; foto Jan Macháček

KRAJANÉ NA UKRAJINĚ

Práce ve sboru je jako krásný sen

Dvacet let služby Marie Provazníkové ve Veselynivce

Prolog: Letošního farářského kurzu se zúčastnila Ludmila Sverdlová, kazatelka z Bohemky, a také Marie Provazníková, kazatelka z Veselynivky. Ta právě v pozdravu účastníkům kurzu zdůraznila, že je na „kurzovi“ již po patnácté. Také zmínila to, že bude odjíždět domů povzbuzena. K návštěvě v Praze se Marie často

vrací v rozhovorech, které my dva spolu díky vymoženosti „skypové“ celkem pravidelně vedeme. Proto také, když mně sdělila, že při biblické hodině vzpomněli začátek její kazatelské práce ve Veselynivce, vyzval jsem ji, aby o tom napsala do Českého bratra krátkou zprávu.

Petr Brodský, emeritní potulný kazatel

Marie Provazníková

Ludmila Sverdlova

Jak se dělá sbor ve Veselínivce

Motto: „Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé. Nestřeží-li město Hospodin, nadarmo bdí strážný. Nadarmo časně vstáváte, dlouho vysedáváte a jíte chléb trápení, zatímco Bůh dopřává svému milému spánek.“ (Ž 127,1–2)

Od roku 1962 do roku 1998 ve Veselínivce nebyla modlitebna a ani se nekonaly bohoslužby. Teprve 20. února 1998 jsme se v naší „chatě“ sešli k bohoslužbám, které vykonal Aleš Mostecký. Byl také křest osmi dětí a pan farář nás vyzval, abychom se k bohoslužbám pravidelně scházeli. Po domluvě jsem se rozhodla, že se „kazatelské“ práce ujmou já sama. Aleš odjel zpět do Bohemky a já jsem o týden později vedla první bohoslužbu.

Dvacet let práce ve sboru je jako krásný sen! 20. února 2018 jsme měli biblickou hodinu s po-

sezením u kávy a oslavili jsme výročí začátků bohoslužeb i výročí počátků mé práce. Měla jsem dobré učitele – Aleše Mosteckého, zejména pak Daniela Hellera a Petra Brodského. A teď mne v práci podporuje Miroslav Pfann, farář z Libiše, který má nás, krajany na Ukrajině, na starosti.

Děkujeme Pánu Bohu, že nám žehná v práci ve sboru i ve Veselínivce. Děkuji členům sboru za dobrou spolupráci, za podporu i vyprošování požehnání pro moji práci. Při tomto setkání jsme také vzpomenu na řadu těch, kteří nás z Čech podporují; s díkem i celé církvi a synodní radě.

Povzbuzena z mnoha setkání v Praze při farářském kurzu prosím i já o sílu k další práci ve sboru i vesnici. Bohu díky za uplynulých dvacet let.

S úctou Marie Provazníková

EKUMENICKÁ SPOLUPRÁCE

Politický neklid v Evropě?

Výroční konference Sdružení Ackermann-Gemeinde se zabývalo pohledem na Evropu

Rok 2018 je rokem několika výročí zásadních zvratů v české, německé a evropské historii. Aktuálnímu dění při radikálně odlišném postoji k Evropě v českém a německém prostředí se věnovala výroční třídní konference sdružení Ackermann-Gemeinde s názvem Odpověď na neklidný čas je Evropa. V obou zemích bylo

krátce po volbách, takže právě toto téma se stalo spojovníkem k diskusi.

Svrchovanost je třeba sdílet

„Evropská unie je inteligentní odpověď na změny 21. století,“ prohlásil bývalý předseda Německého spolkového sněmu prof. Nor- ►

bert Lammert. Podle něho již nejsou národní státy v pravém slova smyslu svrchované. Aby bylo možné společným postupem světové záležitosti co nejvíce ovlivňovat, svrchovanost je totiž třeba sdílet. V navazující debatě se chopil slova Karel Schwarzenberg. Znepokojuje ho ustupující atraktivita demokratických stran.

Sdružení Ackermann-Gemeinde (SAG) vzniklo v České republice na počátku roku 1999. Navazuje na působení obdobného spolku, působícího od roku 1946 nejdříve v Německé spolkové republice, později i v Československu.

Na momenty přelomů českých dějin 20. století se zaměřoval druhý den konference. Historik Petr Koura z Ústí nad Labem odkazoval na říjen 1918, září 1938, únor 1948 a srpen 1968. V následující diskusi byla soudržnost v Evropě projednávána v jednotlivých společnostech, které se, jak se zdá, v současnosti nacházejí ve velkém nebezpečí všude. Klaus Prömpers v zásadě schválil nepokoje, protože vedou ke změnám. Bývalá česká poslankyně Nina Nováková tento názor sdílela. Tu zneklidňuje, že dnešní mládež v České republice si již dokáže představit život mimo EU. Koura odkázal v diskusi pod vedením novináře Kiliana Kircheßnera na význam osvěcenské a vzdělávací práce.

Nezůstaňme klidní

Hlavní mluvčí třetího dne konference byl Tomáš Halík, předseda České křesťanské akademie. Pokud jde o populismus a vývoj v Polsku a Maďarsku, občané by neměli zůstat klidní, řekl. Ve volání

po klidu vidí nebezpečnou frázi a varoval před lhostejností ke společenskému vývoji. Německý velvyslanec v Praze Christoph Israng povzbudil křesťany, aby neztráceli optimismus a naději. K tomu citoval Václava Havla: „Naděje není to přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl – bez ohledu na to, jak to dopadne.“ Dále varoval před rozdělováním jak mezi národy, tak v národech samotných. V této souvislosti chválil působení Ackermann-Gemeinde na německé i české straně. Podle generálního tajemníka České biskupské konference Stanislava Příbyla je málo věcí, na které by se lidé dnes mohli spoléhat, což je příčinou zvětšujícího se strachu. Církev jako náboženství Slova nemá žádnou jinou zbraň než právě toto Slovo.

Posláním spolku je křesťanským duchem přispívat ke smíření mezi Čechy a Němci a zasazovat se o mírové soužití našich národů v Evropě. Spolek tak činí u vědomí staletí trvajících společných dějin Čechů a Němců. Svou prací se zasazuje o smíření obou národů a o uchování vědomí společné kultury.

Při německo-české bohoslužbě v kostele sv. Jana Nepomuckého na Skalce citoval Martin Leitgöb v sobotu večer slova papeže Jana Pavla II.: „Cesta církve je člověk“ a přenesl je k tématu konference – „Cesta Evropy je člověk.“

Klíčová léta českých dějin byla po přednášce Dr. Koury zachycena i v sobotním odpoledním programu. Účastníci konference navštívili různá místa v Praze, jako například knihovnu Václava

Havla, výstavu o Pavlu Tigridovi na Vítkově nebo výstavu Charta 77 ve fotografii. V biografickém rozhovoru byl představen jezuitský páter František Lízna, vězeň komunistického režimu, který byl minulý podzim poctěn cenou „Paměť národa“. Ko-

mentovaná prohlídka *Po stopách osudných osmiček* provedla účastníky konference Prahou.

Idea společné Evropy by neměla zmizet

Petr Krížek, místopředseda sdružení Ackermann-Gemeinde, upozornil na závěr na nebezpečí mizející ideje společné Evropy. Viděl proto právě toto jako důležitý cíl letošní pražské konference. Příspěvky přednášejících ukázaly, že společné nasazení je dnes v Evropě naléhavě zapotřebí.

Více o konferenci: <https://www.ackermann-gemeinde.cz/news/vyrocní-konference-sag-odpoved-na-neklidný-cas-je-evropa/>

Sdružení Ackermann-Gemeinde, www.ackermann-gemeinde.cz /DaZ

SVETOVÁ RADA CÍRKVÍ

Povolání k premieňajúcemu nasledovaniu

Konferencia o svetovej misii a evanjelizácii v Tanzánii

V dňoch 8.–13. marca 2018 sa v tanzánskom meste Arusha uskutočnila 14. konferencia o svetovej misii a evanjelizácii. Už tradične ju organizovala Komisia pre svetovú misiu a evanjelizáciu (CWME) Svetovej rady cirkví. Konferencie sa zúčastnilo viac než tisíc delegátov, poradcov či iných návštevníkov z protestantských, pravoslávnych, anglikánskych, evanjelikálnych, katolíckych a (neo)pentekostálnych cirkví z celého sveta.

Konferencia začala vo štvrtok úvodným program s bohoslužbou. Farárka reformovanej cirkvi z Libanonu Najla Kassab vo svojej kázni počas bohoslužieb zdôraznila, že život v Duchu (Ga 5,25 – motto konferencie) znamená využívať nadobudnutú slobodu k službe druhým, nieť Kristov kríž a nestrácať nádej, že Boží plán má budúcnosť. Tón celej konferencie udala úvodná hlavná rečníčka Dr. Mutale Kaunda, mladá letničná kresťanka

zo Zambie, keď účastníkom konferencie položila otázku, ako môžeme ako cirkev lepšie prispievať k uskutočňovaniu pozitívnych socio-politických a ekonomických zmien v spoločnosti, odstraňovaniu nerovnosti medzi pohlaviami, zabezpečovaniu zdravotnej starostlivosti aj pre ľudí na okraji a zapájaniu mladých ľudí do plnohodnotného života našich spoločenstiev."

Druhý deň konferencie sa niesol predovšetkým v znamení evanjelizácie a mladosti. Ranný plenárny panel venovaný evanjelizácii bol koncipovaný ako moderovaný rozhovor medzi kresťanmi z rozličných kútov sveta.

Tento deň začali i workshopy (svahilsky „warsha“), pričom účastníci si mohli zvoliť vždy jednu z niekoľkých desiatok možností. Workshop, ktorého som sa zúčastnil, sa zamýšľal nad otázkou, akým spôsobom sa môže kresťanstvo môže vyrovnávať so svojou minulosťou spoluviny za otroctvo ►

a rasizmus tak, aby dnes vôbec mohlo dôveryhodne prinášať dobrú zvesť. Workshop priniesol viac otázok než odpovedí...

Sobotný program konferencie skúmal koncept evanjelizácie z periférií, z okrajov spoločnosti. A v nedeľu boli účastníci konferencie pozvaní zúčastniť sa bohoslužieb v cirkevných zboroch v meste Arusha, blízkom okolí a v regióne Kili-mandžáro. Medzi týmito zbormi boli zastúpené prakticky všetky kresťanské tradície vrátane cirkví, ktoré nie sú členskými cirkvami Svetovej rady cirkví. Ja som bol členom skupiny, ktorú hostila rímskokatolícka farnosť sv. Františka na predmestí Arushe. Bohoslužba začínala o 7:00 ráno, bola vedená výlučne v svahilčine, trvala cez dve hodiny a jej súčasťou bolo pomazanie katechuménov pripravujúcich sa na krst. Po raňajkách vo farnosti sme sa vydali do 11 km misijnej stanice na úpätí hôr, ktorú farnosť sv. Františka vedie. Tam sme sa zúčastnili ďalšej 2-hodinovej bohoslužby v svahilčine, tentokrát však nesúcej sa v spontánnejšom duchu tzv. „*low church*“. Vrelé prijatie a pohostinnosť miestnych ľudí – dospelých i detí – nie je možné vyjadriť slovami. Celkový zážitok skompletizoval tropický monzúnový lejak a obed s ľuďmi z farnosti.

Ranné plenárne panely v pondelok, predposledný deň konferencie, skúmali tematiku

misijnej formácie. Jej cieľom by ideálne mala byť výchova nasledovníkov Ježiša Krista, ktorá zároveň vedie k transformácii sveta podľa ideálov Božieho kráľovstva. Popoludní som si spomedzi palety 20 ponúkaných workshopov vybral ten, ktorý sa venoval nasledovaniu Krista v sekulárnych kontextoch.

Utorok bol záverečným dňom Svetovej misijnej konferencie. Téma ranného plenárneho panelu bola venovaná nasledovaniu Krista v nesení kríža. Posolstvo utrpenia i nádeje z vojnou zmietanej Sýrie priniesol Ignatios Mor Afrem II, patriarcha Sýrskej pravoslávnej cirkvi. Jeho príhovor doplnili koreferáty z rôznych častí sveta.

Popoludní som sa zúčastnil workshopu, ktorý predstavil lokálne misijné projekty z prostredia bývalej NDR. Tzv. „Erprobungsräume“ sa v mnohom podobajú našim DaRP-om, no v porovnaní s nimi nie sú nevyhnutne viazané na cirkevné zbory, ale skúmajú možnosti „bytia cirkvou“ v úplne necirkevnom prostredí (nákupné centrá, parkoviská supermarketov, kaviarne, domácnosti, atď.).

Posledné plenárne zasadnutie usilovalo o prijatie záverečného posolstva konferencie. To sa po dlhšej a živjej diskusii napokon aj skutočne podarilo konsenzuálnym spôsobom prijať. Záverečné posolstvo je koncipované ako výzva k nasledovaniu Krista a je určené spoločenstvám kresťanov po

celom svete. Ako vo svojom príhovore na koniec konferencie pripomenula Agnes Abuom, moderátorka Svetovej rady cirkví, ako kresťania sme pozvaní k nasledovaniu Ukrižovaného, a nie tých, ktorí za rozličné ukrižovania, včera i dnes, nesú zodpovednosť.

Hoci až čas ukáže, či táto konferencia bude jednou z tých historických, už teraz je možné povedať, že priniesla určité špecifické akcenty. Do určitej miery bola prekvapením skutočnosť, že na tejto konferencii prakticky úplne absentoval medzináboženský rozmer. Problematika medzi náboženských vzťahov či teológie náboženstiev nebola vôbec tematizovaná, nevystúpili tu žiadni rečníci ani panelisti, ktorí by sa nehlásili

ku kresťanstvu, ba dokonca ani medzi hosťami alebo pozorovateľmi neboli príslušníci iných náboženstiev. Takáto koncepcia programu sa javí až ako zarážajúca nielen s ohľadom na multireligióznu realitu, v ktorej žije väčšina kresťanov súčasnosti, ale aj v perspektíve tanzánijskeho kontextu, ktorý sa vyznačuje výraznou náboženskou pluralitou. Je preto možné povedať, že 14. konferencia o svetovej misii a evanjelizácii sa zamerala na intra-kresťanskú spirituálnu formáciu nasledovníkov Ježiša Krista, ktorí sú následne volaní k účasti na pozitívnej transformácii sveta.

Pavol Bargár, účastník konferencie;

foto Albin Hillert

SBOR OLOMOUC

Zdráv bud' kříži, jediná naděje

Kříž na věži kostela je výrazem jednoty křesťanů

Když se v denním tisku objevila zpráva o tom, že město Olomouc navštívili zástupci holandského partnerského města Veenendaalu, kteří se dotazovali na evangelíky, a někdejší primátor města odpověděl, že v Olomouci bohužel žádní evangelíci nejsou, přešlo se to celkem v klidu. Pouze místní evangelický farář poslal panu primátorovi doklad o tom, že přece jen nějací evangelíci v Olomouci jsou, a dokonce mají svůj živý sbor i kostel. Evangelíci jsou přesvědčeni, že pan primátor – jako první občan města a univerzitní profesor historie – je jediný, který o evangelích v Olomouci neví.

Možná je to vodárna...

Prekvapením pro olomoucké evangelíky byla před několika lety první Noc kostelů, když do evangelického kostela vstoupila téměř tisícovka návštěvníků. Převážná většina byla udivena, že evangelický kostel v Olomouci má velmi zajímavý interiér. Návštěvníci byli totiž přesvědčeni, že to, co

stojí před křižovatkou u mostu přes řeku Moravu proti pravoslavnému kostelu, je vodárenská věž, i když jsou na ní udržované věžní hodiny se zvonem,

který odbíjí pravidelně čas. Nad problémem nebylo třeba bádat, najednou bylo zcela jasné, že věži chybí to, co je pro křesťanský stánek charakteristické. ►

Věž byla zakončena jakousi tyčí, připomínající nanejš hromosvod.

Při otevření v roce 1921 měl kostel ve špici instalován řádný emblém – kalich v hořícím slunci. V roce 1945 se tento detail našim osvoboditelům zdál být vhodným terčem k zábavě, a tak se do něj strefovali, až upadl. Evangelíci si na tento stav zvykli, po celých téměř sedmdesát let nepovažovali za nutné emblém obnovit. Zvyk je opravdu železná košile.

Dnes nežijeme v toleranční době, kdy evangelické modlitebny nesměly křesťanský stánek ničím představovat. Naopak, i evangelíci se musí snažit neskrývat se, mají-li být „solí země a světlem světa“. A řádné označení kostela může být také svědectvím o tom, že přece jen evangelíci v městě nevymřeli, jak se domníval bývalý pan primátor. V Olomouci k tomuto nevědomí napomáhala i skutečnost, že v roce 1960 evangelíci museli opustit „červený kostel“, získaný po válce po německých luteránech. Jestliže určitá dominanta města s vysokou štíhlou věží, zakončenou velkým výrazným křížem, je již víc než padesát let zavřena (slouží jako sklad Vědecké knihovny), skutečně to vypadá, že evangelíkům ve městě je konec.

Ozdoba věže vysílá jasné poselství

Kříž na nevratně zavřeném německém evangelickém kostele byl jedním z důvodů, proč se olomoučtí evangelíci nakonec rozhodli instalovat kříž i na svůj současný kostel. Nesmí se však zapomínat, že v současné době okolnímu světu přestává být srozumitelné handrkování mezi katolíky a protestanty o věci „služebné“, v jeho očích se křesťané stávají jednodílnou menšinou. A kříž by měl být výrazem jejich jednoty. Zvlášť v dnešní době, kdy je vyvoláván strach z postupné islamizace Evropy, která si dosud zakládala na svých křesťanských kořenech. Olomoučtí evangelíci tedy umísťují na věž kostela kříž s přáním, aby byl svědectvím i pozváním pro všechny, kteří bez ohledu na konfesní příslušnost mohou vyznávat *Ave crux, spes unica* – Zdráv buď kříží, jediná naděje.

Na závěr uvádím humornou příhodu, která se v Olomouci stala nedávno. Evangelický kostel chtěl navštívit nový primátor města (ten už o evangelících věděl), rozhodl se však, že připluje lodí. To snad nikoho za těch téměř sto let, co kostel stojí, nenapadlo. A tak evangelíci zjistili, že do kostela není nutno pouze chodit pěšky, přijet tramvají, na kole nebo autem. Jenomže bohužel pozdě – v rámci protipovodňových úprav se letos nábřeží se schody vedoucími přímo z Moravy do kostela ruší. Olomoučtí evangelíci ale i tak věří, že se do shromáždění najdou cesty další, jestliže některé v rámci těchto úprav zcela zmizí. Na ty nové si rádi zvyknou.

Poznámka na konec: Pro poslední rozloučení s panem primátorem, který o evangelících v Olomouci dříve nic nevěděl, nakonec požádala jeho rodina o zapůjčení právě našeho evangelického kostela.

Jan Bartušek; foto Amos Děkaník

Polévka, kniha a modlitba

Praha – Zátarí

Je půlka března, sobotní podvečer, v kostele na kopci se schází dvacítká dětí; těch místních střešovických a sousedních dejvických. Jako vždy je naše jarní přespávání v kostele spojeno s vařením a postní sbírkou. Chystáme polévku, která se následující neděli po bohoslužbách prodává a utržené peníze jdou právě na sbírku Diakonie. Letos

v zahradě stránky knihy utrpěly mírné či větší újmy, kalhoty jednoho z účastníků také vzaly za své, do kostela jsme si donesli spoustu bláta, ale úkol je splněn. Děti zachráněny, druhý den vráceny rodičům v plném počtu a jen s drobnými oděrkami, kniha do zátárské knihovny nevypadá zánovně, ale je hotova a na účet sbírky vybráno něco přes 3,5 tisíce Kč.

V sobotu večer, když děti zalehly do spacáků, mládež a konfirmandi ještě připravili na neděli přímluvnou modlitbu. Úkol vzali vážně, diskuse, jak formulovat svou starost o politické poměry v naší zemi, byla vášnivá i humorná a trvala dlouho do noci. Toto je výsledek:

na Oázu míru v uprchlickém táboře v jordánském Zátarí. Diakonie zde pomáhá vybudovat knihovnu a kavárnu. To nás inspirovalo, abychom nejen vařili polévku, ale připravili i „kavárnu“. Proto děti vyrábějí i několik druhů dobrot, které se budou nabízet k nedělní kávě. Další věc, která má vzniknout, je kniha, kterou bychom rádi do knihovny v uprchlickém táboře poslali.

O organizaci vaření se stará několik maminek, večerní program připravili pro děti konfirmandi a mládež. Úkolem dětí bylo vytvořit stránky do knihy a předat je určenému knihovníkovi. Během tvoření stránek bylo ale několik menších dětí uneseno a odvedeno do ztemnělé klášterní zahrady. Staly se z nich zajaté africké děti, které měly pak být ostatními vysvobozeny. Běháním

Prosíme, aby lidé dokázali soucítit s bližními, kteří se nemají tak dobře jako my.

Prosíme za lidi bez práce, domova a svobody.

Prosíme také za ty, kteří mají práci, domov, svobodu, ale nedokážou si toho vážit.

Prosíme tě, vyslyš nás.

Prosíme za zodpovědnost, moudrost a ohleduplnost pro ty, kdo mají autoritu nad životy druhých, zejména prosíme za učitele.

Prosíme za vzájemné pochopení mezi generacemi, mezi lidmi různého vzdělání a bydliště. Daruj nám pokoru, abychom se necítili nadřazení lidem s jinými názory.

Prosíme, ochraňuj média, zejména veřejnoprávní, i novináře v nich působící před útoky politiků.

Prosíme tě, vyslyš nás.

Prosíme za národnostní i jiné menšiny, aby mohly rozvíjet svou kulturu i jazyk.

Prosíme, nauč nás poučit se z dějin, abychom neopakovali chyby svých předků.

Prosíme, abychom dokázali vážit si přírody.

*Prosíme, nauč nás se modlit. **Lenka Řidzoňová***

SBOR V PARDUBICÍCH

Marta Tefrová oslavila devadesáté narozeniny

20 let pracovala jako sborová sestra, po sedm volebních období byla presbyterka

V neděli 25. února 2018 jsme měli v pardubickém sboru pěknou slavnost. Se sestrou Martou Tefrovou jsme si připomínali její 90. narozeniny. Marta Tefrová se narodila 27. února 1928 v Luži a v roce 1950 přišla do Pardubic,

kde do r. 1969 pracovala jako sborová sestra a od r. 1963 do r. 1999 byla členka staršovstva. Při nedělním shromáždění byla hostem na kazatelně farářka Jana Potočková, rozená Doležalová, a vpředu v kostele zaplnily lavice rodiny syna Blahoslava a dcery Marty.

Při ohláškách jsme sestře Tefrové poblahopřáli, předali květiny, dort a obraz od Martina Víška. V řeči bratra kurátora zazněla tato slova: „Milá sestro Tefrová! Dnes se společně chystáme oslavit vaše významné životní jubileum, devadesáté narozeniny. Už jenom dosažení takového věku je důvodem k radosti a oslavě, ale my zde, v tomto společenství, ve vaší širší či druhé rodině, můžeme děkovat také za to, že jste většinu života strávila mezi námi, téměř dvacet let jste zde pracovala jako sborová sestra a po sedm volebních období jste byla ve staršovstvu. V dobách zlých i dobrých jste stále byla tou dobrou duší sboru, osobou, která spojovala a vždy pomáhala. Jménem sboru a staršovstva vám přejeme, ať vám dále slouží zdraví a máte mnoho radosti a Božího požehnání do dalších dní svého bohatého života. Jsme rádi, že vás máme mezi sebou!“ Po bohoslužbách nás rodina pozvala na faru, kde bylo připraveno pohoštění a ze života sestry Marty se promítaly fotografie. Byla to krásná neděle!

Hana Capoušková, místokurátorka;

foto Pavel Capoušek

Osudy mosteckých kostelů

Demolice, demonstrativní přesun gotického chrámu, normalizační kostel a Jilemnického kříž

Demolice města Most (německy Brüx) a jeho kostelů nebo demonstrativně nákladný přesun nejcennějšího a největšího gotického kostela Nanebevzetí Panny Marie v roce 1975 ze starého města, určeného kvůli ložisku uhlí k likvidaci, nemá na území bývalého Československa obdoby. Zničeny byly desítky, ne-li stovky vesnic, jak kvůli těžbě uhlí, tak po vystěhování Němců ze Sudet; nikoliv však celé

historické město a spolu s ním i šest jeho kostelů. A tak, zřejmě aby komunisté propagandisticky ukázali, že nejsou takoví barbaři a socialismus je technicky na výši, do přesunu kostela ze zdemolovaného města mimo plánovanou těžbu investovali obrovské prostředky. Celá stavba byla zpevněna ocelí a betonem a po kolejích popojela rychlostí 2,8 centimetrů za minutu o 841,1 metrů. Rána v místě starého Mostu je dnes již zacelena a povrchový důl se proměnil v jezero s rekultivovanou krajinou v okolí. Nezacelily se však osudy lidí, zejména pokud jde o nově přistěhované, o čemž svědčí například vysoké procento zadlužených občanů v exekucích, v mosteckém okrese druhé nejvyšší z celé

republiky. Předčí jej pouze o pár desetin procent okres ústecký. Nelze se tomu ani moc divit, když se mezilidské vazby ve městě proměnily dokonce dvakrát: nejdříve po vysídlení Němců ze starého Brüxu a po druhé po jeho demolici.

Socialistický „tolerovaný“ kostel

Nový Most je zcela nové město panelákového typu. Ze starého města zůstala jen malá vilová čtvrť pod nepřehlédnutelným kopcem s hrádkem Hněvín v blízkosti německého gymnázia, které dnes slouží jako okresní muzeum. Zde také komunisté jako náhradu za zničené mostecké kostely povolili novostavbu katolického

kostela sv. Václava, který je uváděn jako jediný kostel postavený v dobách normalizace v Čechách, a zřejmě i na Moravě, kde vím o poslední novostavbě zajímavého kostela v brutalistickém slohu s obrazy Mikuláše Medka v Senetářově z roku 1971. Encyklopedie ale zjevně zapomínají na kostely nekatolické, protože v době normalizace byl postaven třeba i evangelický kostel v Praze-Kobylisích. ►

Je zajímavé, že nový kostel z nařízení komunistického režimu nesměl mít věž, zvonici ani jiné zvnějšku viditelné náboženské prvky. Podobný přístup znají evangelíci velmi dobře z toleranční doby. Projekt vypracoval architekt Michal Sborwitz, autor interiéru je akademický sochař Bořivoj Rak. Trojlodní stavba je inspirována dispozicí raně křesťanské baziliky a tvary románské architektury.

Jilemnického evangelický kříž

Pro evangelíky je kostel sv. Václava pod vinicí Hněvkovského kopce důležitým orientačním bodem při hledání evangelické modlitebny, která je ve stejné ulici se zajímavým názvem: „U města Chersonu“ v přízemí jedné ze starších vilek. Zájemce o moderní umění zde nejvíce zaujme velký kříž od sochaře Ivana Jilemnického, zavěšený přes celou zadní stěnu modlitebny. Ivan Jilemnický byl evangelík a řadu děl pro toto prostředí také vytvořil. Vystudoval Střední průmyslovou školu kamenickou a sochařskou v Hořicích, pracoval jako sochař, grafik a ilustrátor. Tesal do kamene, ale význačnou část své tvorby

vyřezával motorovou pilou do dřeva, právě jako i tento mostecký kříž. Z kamene je pak na zahradě místní modlitebny ještě kalich. Výstavní činnost byla Jilemnickému po roce 1969 z politických důvodů znemožněna. Od roku 1990 byl člen Sdružení sochařů Čech, Moravy a Slezska a v roce 1993 se stal výtvarným redaktorem časopisu Kámen. Zemřel v roce 2012.

Jan Kirschner

GENERACE

Naplněný a pestrý život

Vzpomínka na bratra Jiřího Ottera (1919 – 2018)

Druhého února tohoto roku odešel z této časnosti ve věku 98 let ThDr. Jiří Otter. S vděčností Pánu Bohu za jeho lásku a celoživotní službu to církevní veřejnosti, známým a přátelům oznámily dvě jeho děti – Pavel a Jana spolu s osmi vnoučaty a tříadvaceti pravnoučaty.

Dlouhý pracovitý a pozeňnaný život, pozeňnaná, početná a zdárná rodina. Pohřebního shromáždění v modlitebně sboru ve Strašnicích jsem se bohužel zúčastnit nemohl, ale na bratra faráře, seniora a tajemníka synodní rady se zapomenout nedá.

Byl Plzeňák, stejně jako můj kutnohorský farář Jan Dus. S bratrem Jiřím Otterem jsme se znali

mnohem dříve, než když jsme se od devadesátých let začali potkávat v naší modřanské modlitebně. Tehdy mě vyzval, abych ho místo „bratře doktore...“, „bratře seniore...“, či „bratře tajemníku“ oslovoval jako kolegu a přítele – „bratře Jiří“. Tykat tak vážené osobnosti, stejně jako v případě pana faráře Dusa, jsem zpočátku nevládal, ale na to přátelské a ovšem i uctivé „bratře Jiří“ jsem si zvykl.

Má vzpomínka na našeho bratra není shrnutí ani výběr dramatických životních okamžiků. Společám na to, že při mnoha jubileích jeho pozeňnaného života jsme o něm četli v Českém bratru i v Kostnických jiskrách, kam velmi často přispíval,

v řadě gratulací i medailonů. Na webových stránkách *Paměť národa – Post Bellum* lze najít heslo: „ThDr. Jiří Josef Otter (1919)“. Zde o svém životě a práci podrobně a nejzasvěceněji vypráví on sám.

Od svých „mládežnických a brigádnických“ let padesátých jsem věděl, že senior Západočeského seniorátu je ThDr. Jiří Otter. Během studia na fakultě jsme se možná vídali na synodní radě nebo na kurzech Svazu československého evangelického duchovenstva, ale blíže jsme se seznámili až v roce 1965. Fakultu jsem už dokončil, byl jsem po těžkém úrazu na vojně a dlouhém léčení s rehabilitací. Konečně jsem mohl a měl nastoupit do farářské služby, do sboru, kam mě pošle vedení církve a kde to nebude, podle lékařského doporučení, moc těžké a náročné. V té době měl bratr senior odejít ze sboru v Mariánských Lázních a nastoupit jako tajemník našeho církevního ústředí. V Praze bylo ovšem potřeba manželům Otterovým vymalovat v Sokolské ulici byt. Já jsem byl po vymalování bytů několika profesorů fakulty a dalších církevních pracovníků znám jako zručný a levný malíř pokojů (byl jsem vyučen u svého otce.) Slovo dalo slovo a Otterovým jsem byt v Sokolské ulici č. 28 vymaloval. A tak mohly nastat změny v obsazení několika sborů podle hesla „Škatule, škatule, hejbejte se“: Otter z Mariánek do Prahy, Laštovka z Černošína do Mariánek, Svoboda ze Stříbra do Černošína, Čecháková z Nepomuku do Stříbra a konečně Hlaváč do Nepomuku. Ovšem v Nepomuku, na sboru s pěti kazatelskými stanicemi, to vůbec nebylo lehké a po třech letech jsem odcházel do Proseče. (Úsměvně je, že když jsem v Nepomuku končil, tamní kurátor žádal, aby byl sbor obsazen, slovy: „Žádám, aby to byl muž, jen aby to nebyla žena, k čemuž nám dopomáhej Bůh.“)

Jako tajemník synodní rady byl bratr Otter pro orgány režimu „zájmovou osobou“. On však o zájmu, který o něho StB měla, pohovořil se synodním seniorem Viktorem Hájkem. Tím se „dekonspiroval“ a od estébáků měl nadále pokoj. Od úředníků státní správy, zvláště z tehdejšího Sekretariátu pro věci církevní ministerstva kultury, proti církvím všeobecně nepřátelsky zaujatých, však příliš pokoje neměl.

Když jsem na začátku roku 2006 sepisoval monografii *Blahoslav Hrubý, evangelický farář, americký voják, novinář, bojovník za demokracii a lidská práva*, vzpomněl jsem si, co mi jednou bratr Jiří vyprávěl o svém pobytu v koncentráku a také o setkání s kolegou farářem a zároveň důstojníkem americké armády Blahoslavem Hrubým těsně po válce. Zde je tedy Otterovo a Hrubého setkání, o kterém ještě asi málokdo slyšel. Jiří Otter mi to celé dokonce sepsal:

„Znali jsme se s Blahem ještě z předválečného období z Akademické YMCA. Setkal jsem se s ním v Plzni v květnu 1945, když jsme se spolu s otcem a s dalšími politickými vězni osvobozenými americkou armádou vrátili z věznic a táborů v Bavorsku. Blaho Hrubý tehdy přijel do Plzně jako spojovací kapitán. Navštívil nás na faře v Husově sboru a nabídl otci (jako senioru církve, který se vrátil do úřadu) pomoc při jednáních o převodu majetku po Německé evangelické církvi do vlastnictví naší ČCE. Převod tohoto majetku v západočeském pohraničí vyjednal otec s církevním prezidentem Německé církve D. E. Wehrenpfenningem.

Jiří Otter v roce 2015

V následujících týdnech pak Blaho vozil otce svým vojenským Jeepem postupně do Mariánských Lázní a Chebu. Tam zařídili, že tamní faráři si mohli vzít do odsunu více věcí, než bylo povoleno – zvláště teologickou literaturu. Blaho Hrubý v slušivé uniformě

kapitána USA vzbuzoval na nových správních úřadech značný respekt, takže jednání probíhala celkem hladce. Podobně zajišťovali kostely a fary v Aši, Rosbachu a Plesné a posléze i v Sokolově, Vejprtech a Kadani. (V Plzni a v Karlových Varech získala majetek Církev československá.) Po návratu do USA byl Blahoslav s otcem nadále v písemném styku, protože se zajímal o další vývoj církevní práce v západních Čechách.“

Od devadesátých let jsme se s bratrem Jiřím Otterem setkávali ve sboru v Modřanech. Stále se velmi živě zajímal o práci naší komise „Cesta církve“, fandil nám a z nových publikací se vždycky těšil. Poslední léta ho bylo možno navštěvovat u něho doma. A tak v Sokolské ulici č. 28, třiapadesát let po tom, co jsem tam maloval, jsem se viděl sváženým a milým bratrem Jiřím naposled. Moje tehdejší dílo však bylo již několikrát přemalováno. **Pavel Hlaváč**

Dary shůry přetavoval ve službu druhým

Farář Daniel Henych 1931 – 2018

27 února 2018 byl od nás v 87 letech odvolán bratr farář Daniel Henych. Vikář v Hradci Králové a v Praze u Salvátora, farář v Jičíně a Praze-Dejvicích.

**Stačí, když máš mou milost. (2K 12,9)
Ty jsi můj Bůh, moje budoucnost je ve tvých rukou. (Ž 31,15n)**

Tyto verše si Daniel Henych na své smuteční oznámení sám vybral. Vybral je ale vlastně hlavně pro nás, kteří zůstáváme.

„Stačí, když máš mou milost,“ napsal apoštol Pavel do korintského sboru. Pavel se opakovaně modlil, aby Bůh od něj odejmul jakýsi osten, který ho tížil a srážel k zemi. Nestalo se tak. A Pavel časem došel k poznání: Stačí, když máš mou milost. Možná je to jinak, než sis přál, než bys považoval za ideální, ale jsem v tom s tebou. Bratr Daniel Henych by býval asi chtěl být i něčím jiným než farářem. Třeba doktorem, myslím. Ale zůstal ševcem u kopyta, resp. farářem na sboru. Poznal, že to je místo, kde má být, kde ho chce mít i Pán Bůh.

V souvislosti s prací faráře se někdy používá sloveso „sloužit“. Myslím, že to přesně vystihuje, jak své povolání Daniel Henych vnímal: Je to služba. Nedostizný vzor, co se týče zájmu o lidi, navštěvování doma, v nemocnicích, domovech. Vlastně až do posledních týdnů života. Do této služby byla

samozejmě zatažena i jeho manželka a děti. Daniel Henych si sám navrhl své smuteční oznámení. Nevyjmenoval tam jen pokrevní příbuzné, ale i rodinu sboru. Protože to byla a je jeho rodina.

Představuji si člověka jako nádobu na milost. Nádobu, naplněnou milostí od Pána Boha. Nebo mě napadá průměr s dýcháním. Milost je ten kyslík, který vdechujeme a potřebujeme. Ven vydechujeme zplodiny – zbytek kyslíku, ale i něco jiného, v co byla milost přetvořena. Daniel Henych spotřeboval relativně málo „kyslíku“ pro sebe, na vlastní provoz. Zato v sobě bohatě přetvářel danou milost. Někdy se tomu říká múzy, jindy talenty nebo prostě nápady. Něco darovaného shůry. On v sobě spojoval

talentů spoustu: Hudbu, písně, povídky, příběhy, básničky, kázání, poučné texty, nakreslené obrázky... Jako by měl v sobě přetlak, který trýská gejzíry ven. Až do konce.

Jedna z jeho písní má refrén: *Ať zní do všech stran, že Bůh se sklání v lásce k nám*. Bratru faráři šlo hodně o to, aby zpráva o Pánu Bohu zněla. Libozvučně v písních a poetických textech. A srozumitelně dospělým i dětem. Některé jeho písně, které jsme jako děti zpívali na náboženství, mi v hlavě uvízly do teď. Fungovalo to tenkrát tak, že pan farář občas donesl malé čtverečky průklepáku s textem nové písně, napsaným na stroji přes kopírák, píseň jsme se naučili a vlepili ji do oranžového notýsku. A postupně tak vznikal zpěvníček. Dost z těch dětských písníček má v repertoáru Ztracená kapela, najdeme je ve zpěvnících *Haleluja amen* nebo *Zpívejte s námi*. Několik z nich, pro dospělé, je v *Dodatku k Evangelickému zpěvníku*.

Druhý biblický verš, který si bratr farář na parte vybral, je: „Ty jsi můj Bůh, moje budoucnost je ve tvých rukou.“ Jedná se o žalm, popisující situaci člověka, ohroženého nepřítelem, který se blíží; jde o život. Člověk v té situaci říká: „Svého ducha kladu do tvých rukou.“ Tuto větu si vypůjčil Ježíš na kříži i diakon Štěpán, když ho kamenovali. O něco dál žalmista vyzná: „Ty jsi můj Bůh, moje budoucnost je ve tvých rukou.“ Po cestě k tobě chci jít. To má smysl, naději. Moje budoucnost by bez Pána Boha byla něco jako černá díra, prázdno, nic. Nevíme, co

žalmistu sužovalo nebo pronásledovalo, nevíme ani, jak to skončilo. Jestli nakonec nepřišel o život podobně jako ukřižovaný Ježíš a ukamenovaný Štěpán. Ti všichni, i bratr farář Daniel Henych, v čase pokojném i čase krizovém kladli svého ducha (svůj život) do Božích rukou. Měli naději a víru, že budoucnost, ať jakákoli, bude u Pána Boha.

Děkujeme, Pane Bože, za svědka víry Daniela Henycha. Jeho budoucnost, on sám, je ve tvých rukou. Za to ti děkujeme, za něho ti děkujeme. Prosíme, pomoz nám věřit.

Lenka Ridzoňová, farářka

Z rukopisné sbírky modliteb Daniela Henycha otiskujeme:

*Devatero plodů zraje
tam, kde tvůj Duch srdce mění:
čistá láska, radost, pokoj,
trpělivost v utrpení.*

*Laskavost a dobrotivost
pučí jako nové rouby.
Věrnost, tichost, sebekázeň
se tu, Bože, spolu snoubí.*

*Jenom znát ty vzácné plody,
to by bylo ale málo.
Dotkni se nás, Pane, aby
ovoce v nás také zrálo.
Amen*

OZNÁMENÍ

Hledáme kostelníka

Farní sbor v Praze-Nuslích hledá od 1. 10. 2018 kostelníka. Nabízíme byt 2+1 o celkové ploše 49 m². Rozsah práce a další potřebné informace sdělíme případným zájemcům; nejedná se o plný pracovní úvazek. V případě zájmu nás můžete kontaktovat: nusle@evangnet.cz, tel: 737 922 950. **staršovstvo sboru**

Sbor v Odrách hledá faráře

Farní sbor ČCE v Odrách hledá kazatele na plný pracovní úvazek od 1. 9. 2018. Bližší informace u faráře Františka Hrušky, administrátora sboru. Telefon: 736 273 563, e-mail: frantisek.hruska@evangnet.cz

ROMOVÉ MEZI NÁMI

Příběh jedné středoškolačky

S čím se také mohou potýkat Romové, když pronikají do majoritní společnosti

Ozve se nesmělé zaklepaní. Pak se ale dveře prudce rozrazí a do místnosti vtrhnou dvě malé holčičky. Vrhnou se na Andreu a hned prosí: „Andy, budeme hrát cukr – káva?“ Andrea Bendíková je obejmě a hbitě odpovídá: „Ale až po doučování, jo?“ Holčičky souhlasí.

Jsme v diakonickém nízkoprahovém klubu (viz box) Kruháč v Jablonci nad Nisou. Osmnáctiletá Andrea tu pomáhá dětem se školní látkou už několikátý rok. Doučuje matematiku, češtinu, angličtinu i další předměty, když je zájem. Příští rok bude sama maturovat na střední ekonomické škole, kde dobře prospívá.

Když jí ale bylo šest let, v pedagogicko-psychologické poradně jí narýsovali jinou budoucnost – podle odborníků prý neměla na víc než na zvláštní školu. Andrea Bendíková je Romka.

Hip-hop pomáhá

Těžko říct, co všechno tehdy pracovníky poradny k takovému rozhodnutí vedlo. Andrea měla jako malá nemocné ledviny a bojovala s meningokokem. Bývala ustrašená a nervózní, což k jejímu výkonu před pedagogy a psychology jistě moc nepříspělo. Zasáhla však její maminka.

Andrea má dva starší bratry. Oba normální základní školu vychodili. Maminka rezolutně prohlásila, že když její dva synové základku zvládli, nevidí důvod, proč by ji neměla zvládnout i nejmladší dcera. Neustoupila, dokud si neprosadila svou. Pravděpodobně přitom bylo potřeba i taktizovat. Andrea vzpomíná, že ji rodiče přestali posílat do školky, kam chodily převážně romské děti. Snad proto, aby ji zbavili stigma, že patří mezi „nevdělavatelné“.

Na prvním stupni byly pro Andreu začátky krušné. Učení zvládala dobře, ale pamatuje se na šikanu. Schytávala to od bílých i romských spolužáků – za to, že byla při těle, že se dobře učila, že dostávala od rodičů peníze a od učitelů pochvaly. Ani dnes na to nevzpomíná ráda. Únik nacházela v tanci. Už od šesti let začala navštěvovat kroužky, kde se trénoval moderní taneční styl hip-hop, který má blízko ke gymnastice a akrobacii. To jí pomáhalo nelehké období zvládat.

Gympl, nebo ekonomka?

Později pomohl právě i nízkoprahový klub. Diakonie jej v Jablonci nad Nisou otevřela u kruhového objezdu (proto název Kruháč). Andreina maminka si o něm přečetla v novinách a navrhla dceři, ať se

tam zajde podívat. Andree se zprvu moc nechtělo. Zvědavost ale nakonec zvítězila, což bylo dobře. Vždycky si dobře rozuměla se staršími lidmi a ve vedoucích klubu našla takové, se kterými se mohla podělit o své starosti, ale třeba i s nimi jezdit na výlety. Tohle z domova neznala. Její rodiče totiž trávili většinu času v zaměstnání. Tatínek pracoval jako slévač, maminka sestavovala v jablonecké Preciose řetězy z křišťálu pro nákladné lustry.

Prostředí nízkopražského klubu a péče jeho vedoucích pomohly Andree najít si cestu k spolužákům a podpořily ji i v dalším studiu. Rodiče chtěli, aby alespoň jedno jejich dítě mělo maturitu. Jablonec nabízel dvě možnosti – gymnázium nebo střední ekonomickou školu. O všeobecné gymnaziální vzdělání Andrea nestála, chtěla něco konkrétnějšího, aby mohla po maturitě případně rovnou do práce, jenomže té ekonomické školy se bála. Představovala si, že tam nastoupí mezi samé děti z dobře zajištěných rodin a že ji jako Romku z dělnických poměrů nepřijmou.

V nízkopražském klubu jí dodali odvahy a pomohli i s přípravou na přijímačky. S nástupem do

nového prostředí přišly i nové výzvy: hlavně si Andrea musela ujasnit, kam vlastně patří.

Lákavý bílý svět

Dodnes vzpomíná, jak ji to vykojelo: v září, hned z kraje školního roku, šla s novou spolužačkou po ulici a v protisměru je míjela skupina romských dětí. „Ty jo, já ty cikány nesnáším,“ pronesla spolužačka úplně samozřejmě. Andrea se na ní nevěřícně podívala. A pak jí to došlo – pro spolužačku Romka vlastně není. Má sice černé vlasy a tmavší pleť, ale to vlastně není určující. Určující spíš je, že chodí na střední ekonomickou, tam se přece Rom nedostane. Andrea zažila krušný měsíc. V říjnu její novou třídu čekal třídní seznamovací kurz. Co tam má spolužákům říct? Nebylo by lepší nechat je v nevědomosti?

Modlila se k Bohu a radila s vedoucími klubu. Nakonec našla odvalu. Na seznamovacím kurzu, kdy měl každý student pronést o sobě pár slov, všem oznámila, že je Romka, že se za to nestydí a že se kvůli tomu nehodlá nechat urážet. Především je člověk, tak ať ji spolužáci tak ►

berou. Dopadlo to dobře. Třídní učitelka Andreu jednoznačně podpořila a vyzdvihla její odvalu. Spolužáci se přizpůsobili.

Po čase se ale Andrea začala přizpůsobovat i jim a to nebylo úplně žádoucí. S obdivem i lehkou závistí začala sledovat, jak život v dobře zajištěných bílých rodinách vypadá. Třeba že rodiče

je nanejvýš chladná poznámka, že to pro rodinu znamená jenom další zbytečný výdaj. Rodinnou dovolenou Andrea nezažila nikdy, i když v tom teoreticky jejím rodičům nic nebránilo.

Andrea se začala od světa Romů odtahovat. Když šla po ulici s bílými spolužáky a blížil se romský známý, raději se dívala jinam, aby ho nemusela

a děti spolu jezdí na dovolenou, mají spoustu pěkných společných zážitků, nebo že rodiče své děti chválí za různé úspěchy. Mezi Romy tohle obvyklé

Nízkoprahový klub

Zkráceně též „nízkoprah“. Nabízí smysluplné trávení volného času dětem a mladým lidem, kteří nemají podporu v rodinném zázemí. Součástí může být hraní her, hudební či sportovní aktivity, doučování, rozhovory, pomoc při jednání s úřady. Všechny služby jsou anonymní – návštěvník klubu se může představit třeba jen křestním jménem nebo přezdívkou. Neplatí též žádné poplatky a může kdykoliv přijít a odejít.

není. Romské rodiny drží při sobě, i za cenu obětí si v nouzi pomáhají, umí se družit a společně slavit (jakkoliv už to prý není to, co bývalo). Když ale Andrea hrdě oznámí mamince, že se v hiphopovém tanci probojovala až na mistrovství světa, reakcí

zdravit. Nakonec zasáhl vedoucí nízkoprahového klubu, vedl s ní o tom několik rozhovorů a to pomohlo. Rozporuplné pocity ale dodnes přetrvávají.

Vyprávění o životě Andrey by však nebylo úplné, kdyby se nezmínila víra v Boha. Ta hraje v jejím životě zásadní roli. Uvěřila společně s tetou a strýcem, kterým umírala malá dcerka. Tehdy se setkali s romským pastorem z Moravy a ten jim začal o Bohu vyprávět. Dítě zemřelo, víra však zůstala. Andrea trávila u tety a strýce víkendy, společně se modlili, četli Bibli a povídali si. I díky tomu asi zažívala něco z rodinného života, který jí doma chyběl. „Od té doby jsem přesvědčena, že romská rodina Boha potřebuje. Bez Boha není nic,“ říká.

A jak vidí svou budoucnost? Jestli půjde po maturitě dál studovat, bude to pedagogika, nebo jazyky. „Možná skončím v Diakonii. To je takový můj osud,“ říká se smíchem.

Adam Šůra; foto Marcel Rozhoň
a archiv „Kruháče“

KE STO LETŮM REPUBLIKY

Paměť národa: každý má svůj příběh

Dokumentujeme, vzděláváme a vyprávíme příběhy dál

Paměť národa je veřejně přístupná databáze vzpomínek pamětníků 20. století, v níž je už více než sedm tisíc svědectví – vyprávění obětí komunistických zločinů a procesů, odbojářů, válečných veteránů, přeživších holocaust, členů disentu, ale i agentů StB nebo členů Lidových milicí. Mnoha lidí, kterým život zkřížily velké a dramatické události, které se v minulém století naší zemí prohnaly. Webová adresa: www.pametnaroda.cz

Příběhy 20. století

Novinář Mikuláš Kroupa a jeho kamarádi tyto příběhy zpracovávali, a dali tak podnět ke vzniku pořadu s názvem *Příběhy 20. století*, který už 12 let vysílá každou neděli Český rozhlas. Později vznikla obecně prospěšná společnost Post Bellum, jež od roku 2001 spolu s Českým rozhlasem a Ústavem pro studium totalitních režimů Paměť národa provozuje.

Hleďte pamětníky

Pokud máte tip na zajímavého pamětníka, jehož příběh by bylo dobré zaznamenat, pište na pametnici@postbellum.cz.

V této databázi najdete texty, audio-záznamy rozhovorů, fotografie, někdy i krátká videa. Vloni a letos také vznikají nové pobočky Paměti národa. Jsou v Plzni, Hradci Králové, Olomouci a Zlíně. „Máme tak blíž k místním příběhům, a s pomocí našich kolegů v regionech lze naše výstavy nebo vzdělávací projekty jednodušeji uskutečnit,“ říká Martin Kroupa, koordinátor regionálních poboček.

Příběhy našich sousedů

Právě zmíněné vzdělávání je jednou z nejdůležitějších aktivit společnosti Post Bellum. Příběhy našich sousedů, to je projekt pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a víceletých gymnázií, kterého se zúčastnilo už téměř 3 000 dětí (www.pribehynasichsousedu.cz). Děti se učí vyzpovídat pamětníka, zachytit jeho příběh, hledat informace v archivu a nakonec vytvořit rozhlasovou či video-reportáž

Výstava 2018

Pomozte vyprávět příběh Paměti národa, podpořte vznik výstavy ke 100. výročí republiky. Více informací a možnost přispět najdete na www.nastalina.cz.

a sepsat příběh. Je to pro ně přirozený způsob sbližování se starší generací, učí se pracovat v týmu a především poznávají historii způsobem, který je zábavný. K oblasti vzdělávání patří i učebnice moderních československých dějin, nazvaná *My jsme to nevzdali* (www.myjsmetonevzdali.cz). Web je určitě zajímavé navštívit, a to nejen pro učitele.

Klub přátel Paměti národa

Příběhy z Paměti národa se vyprávějí i jinak. Prostřednictvím vzdělávacích projektů, Cen Paměti národa (které se předávají několika statečným osobnostem každý rok 17. listopadu), dokumentů, knih či výstav. Letos se v Post Bellum chystá výstava k 100. výročí založení Československa. Bude se jmenovat „Paměť národa“ a vznikne v Praze na Letné, v místech bývalého Stalina pomníku. O možnostech podpory této výstavy se dočtete v jednom z boxů. ►

Chcete projekt Paměť národa podporovat stabilně? Pomoci mu růst, natáčet další svědectví, realizovat vzdělávací aktivity, výstavy nebo knihy? Pokud ano, vstupte do Klubu přátel Pa-

měti národa, informace najdete na internetových stránkách www.postbellum.cz/klub/ či na telefonu +420 731 831 999 (koordinátorka KPPN Kristýna Bardová). **Jana Holcová**, *Post Bellum*, o. p. s.

DODATEK

Ještě ke kaplanským svatbám

Milí evangelíci, připojuji se za vězeňské kaplany k vojenským kolegům, příslušný text je napsán i za nás. Před nedávnem se na mne obrátil jeden kamarád, jehož bratra jsem před časem oddával, také s prosbou o svatbu. Měli jsme, dle mého soudu, vynikající rozhovor nejen o manželství a církevní svatbě, ale o samotných základech křesťanství. A hodláme pokračovat. Ale musel jsem tomu kamarádovi a jeho snoubence říci, že církev nám, duchovním vyslaným do světa, právo oddávat odňala. Byli dost překvapeni, vysvětlit jsem jim to neuměl...

Snad se církev na svém synodu na konci května k nám kaplanům postaví přece jen jinak.

Pro Českého bratra bych chtěl poznamenat, že jsem vždy velice dbal o to, aby všechny „mé“ svatby měly všechny náležitosti – od řádných osvědčení o způsobilosti k sňatku, spolupráce s matrikářkou, přes prohlášení dobrovolnosti v oddacím aktu až po zapsání oddavků i do matriky církevní. Navíc jsem ordinovaným duchovním své církve a svatby za ČCE a konkrétní farní sbor vykonávám.

Daniel Pfann, kaplan Vazební věznice
Praha-Ruzyně, sbor ČCE Praha 4-Nusle

KALICH

Pár vzpomínek na Listopad

Slova známých i neznámých aktérů 17. listopadu 1989

Ve chvíli, kdy píšu tyto řádky, demonstrují lidé na náměstích proti trestně stíhanému estébákovi v čele české vlády a jeho úlitbám neonacistům a starokomunistům. Jsme svědky útoků proti nezávislým médiím, ale také občanského odporu vůči snaze oklestit jejich svobodu a rozpočet. Před školami se scházejí nespokojení studenti, v ulicích jejich rodiče, kteří vzpomínají na étos Listopadu 1989. Na Slovensku je situace ještě vyhrocenější. Premiér zde už odstoupil a na náměstích je nejvíc lidí od novembra 89.

17. listopad 1989. Den, kdy se měnila naše novodobá historie. Den, který mladí nezažili, ale

uvědomují si, že díky němu mohou žít v otevřené společnosti a kritizovat její nedostatky. Den, který chce nakladatelství Kalich připomenout v ojedinelé publikaci nazvané *17. listopad na vlastní kůži*.

V knize shromáždíme hlasy přímých aktérů toho dne: studentů, herců, náhodných účastníků, oslovíme ale i zasahující policisty. Bude nás zajímat, jak ti všichni tento den prožili a co od něj očekávali. Co si mysleli ráno a co večer. Ve výsledné koláži hlasů dáme slovo i těm, kteří o svých zážitcích dosud nikdy veřejně nehovořili. Naším cílem je zároveň, pokud to bude možné, shromáždit i neznámý fotografický materiál.

Chceme oslovit co možná nejširší publikum a využíváme k tomu i stránek Českého bratra. Víte o někom, kdo byl 17. listopadu 1989 na Albertově či Národní třídě? Nebyli jste tam náhodou vy sami? A nenapsali byste nám do chystané knihy pár slov?

Knihu chceme vydat až v roce 2019, tedy při příležitosti 30. výročí masakru studentů, ale pracovat na ní musíme začít už teď. Ohlasy shromažďujeme na adrese listopad@ekalich.cz nebo poštou Nakladatelství Kalich, Jungmannova 9, 110 00 Praha 1.

Knih *17. listopad na vlastní kůži* má mladším čtenářům umožnit toto zásadní datum „zažít“ alespoň zprostředkovaně. Věříme, že tak dokážeme toto výročí zpřítomnit a odkaz revolučních dnů přiblížit. Publikace bude obsahovat i zasazení 17. 11. 1989 do politického a společenského kontextu doby. Pomozte nám v práci, která má smysl.

Aleš Palán,

ředitel nakladatelství Kalich

RECENZE

Sáhnout si do ran tohoto světa

Zápas s okupační a protektorátní správou za druhé světové války

Církev československá husitská a Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) vydaly koncem roku 2017 knihu Martina Jindry *Sáhnout si do ran tohoto světa* s podtitulem *Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938–1945*.

Při představení této obsáhlé, sedmisetstránkové, obrazově bohatě vypravené knihy v Husově sboru v Praze na Vinohradech 19. prosince loňského roku knihu uváděl její autor, přítomen byl i současný patriarcha ČČSH, mnozí členové církve z pražských sborů a veřejnost. Pamětníci událostí, popisovaných v prezentované knize, a potomci obětí z řad členů ČČS(H) přinášeli postupně hořící svíce za jmenované mučedníky

a kladly je na stupně ke stolu Páně tak, že nakonec tvořily siluetu kříže. Atmosféra v chrámu Páně byla pietní, důstojná a slavnostní.

V bulletinu Libri prohibiti 1/2018 je tato kniha představena fotografií monumentu sochaře Františka Bílka *Modlitba nad hroby* z přední strany obálky a krátkým resumé ze zadní strany: „Kniha je první souhrnnou syntézou dějin ČČS(H) v období druhé republiky a nacistické okupace. Primárně se zaměřuje na perzekuci a rezistenci tohoto, po římskokatolické církvi druhého nejpočetnějšího církevního společenství v protektorátu Čechy a Morava. Za více než deset let se autorovi podařilo shromáždit širokou škálu archivních pramenů a vytvořit z nich ►

obraz zápasu církve s okupační a protektorátní správou po březnu 1939. Jednotlivé kapitoly zachycují restriktivní zásahy do církevního života a události, s nimiž se musela CČS(H) v letech 1938–1945 vyrovnávat. Detailně je popsán celý proces nucené změny jejího názvu. Monografie též mapuje zapojení věřících v domácím i zahraničním odboji, celou škálu sociálních aktivit nebo vztah CČS(H) k pronásledovaným Židům. Posláním křesťanské církve není zůstat izolovaným a od lidského života odděleným společenstvím. Kněz nemá právo vyznávat Boha, pokud nebere vážně bolest svých bližních. Čtenáři v knize najdou údaje o počtu usmrcených a vězněných duchovních CČS(H) v letech 1939–1945. Jejich jména se tak po více než 70 letech vrací do povědomí veřejnosti.“

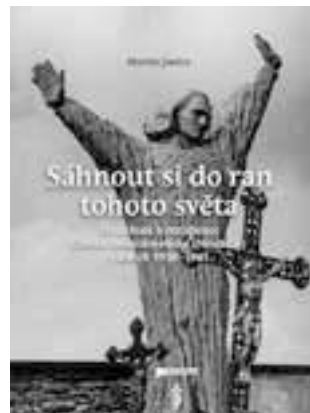
Kniha je strukturována do tří částí. První, hlavní monografická část je koncipována chronologicky. Začíná postojem CČS(H) k občanské válce ve Španělsku. Pokračuje důsledky mnichovské dohody, dále čteme o husovských oslavách v roce 1939 i o nucené změně názvu na „Církev českomoravská“ (CČM), čteme o cenzuře a mediální regulaci protektorátních úřadů, též o domácím i zahraničním odboji, čteme o tom, jak byla za války organizována bohoslovecká výchova, o sociální práci církve i o událostech po úmrtí druhého patriarchy ThDr. Gustava A. Procházky 9. února 1942. Nakonec se dočteme i o pražském květnovém povstání v roce 1945.

Druhou částí knihy jsou osobní medailony osmi duchovních CČS(H), kteří zemřeli jako oběti nacistické perzekuce.

Třetí část knihy je tematicky zaměřena na vězněné duchovní CČS(H). Jedná se o soubor 32 biografických medailonů delší dobu vězněných duchovních a jáhnů této církve.

Závěr knihy obsahuje dlouhý soupis použitých pramenů, literatury a skoro dva tisíce jmen na 48 stranách jmenného rejstříku. Kniha *Sáhnout si do ran tohoto světa* končí rokem 1945, přelomovým v životě CČS(H), kdy na sebe navazovaly události konce války a počátků nového života v osvobozené vlasti.

Můj kolega a přítel Martin Jindra období nacistické totality v životě CČS(H) skutečně velmi důkladně zpracoval. Na stejně důkladné zpracování poválečných období 1945–1948 a 1948–1989 v životě CČS(H) i CČSH bude ještě třeba počkat. Mám vlastní zkušenost z práce v komisi „Cesta církve v letech 1945–1989“ a vím,

jak je to náročné a někdy i značně kontroverzní. Přece však v závěru anoncované knihy (str. 612 a 613), kde je citována i profesorka Božena Komárková, je krátká zmínka o dění v životě CČS(H) bezprostředně po skončení války. Nejprve autor konstatuje, že věřící a duchovní v těžkých časech vesměs obstáli, že CČS(H), pokud jde o počet perzekvovaných a vězněných, patřila k nejpostiženějším, že získala kredit a dosáhla svého početního vrcholu (téměř 950 tisíc členů). Za velice důležitá a kontroverzní poválečnou situaci v CČS(H) výstižně reflektující považují následující slova: „Okamžitě po 8. květnu 1945 se naplno projevil vleké vnitrocírkevní spory. Církev, ochromená ztrátou ústavně zvolených představitelů, které okupační správa nedovolila demokraticky nahradit, zaplatila svou daň. Nacistická totalita zde připravila ornou půdu své komunistické nástupkyni. Samozvaní lodivodové z Ústřední národní správy Církve československé nasměřovali církev bezprostředně po válce do komunistické náruče... Dopady se naplno projevil až v letech 1952–1953... V té době vrstva CČS(H), neztrácející „horizontální spojení“, naplno pro-

hlédla a uvědomila si dopady revolučního kroku národních správců z května 1945... V církvi rostl počet těch, kteří myslí, že směr církve od roku 1945 je pochybný, že církev jím nic nezískala, ale mnoho ztratila...”

Monografie *Sáhnout si do ran tohoto světa* ukazuje křesťany, kteří našli svůj domov v ČČS(H), kteří brali vážně bolesti světa i svých bližních. Stejný úkol je výzvou i dnes. Povrchnost a lhostejnost jsou společným nepřítelem nás všech. **Pavel Hlaváč**

ÚZKOU CESTOU

Zlatá opona je neudržitelná

Je to trochu paradox. Pověstní uprchlíci u nás sice skoro žádní nejsou, a přitom rozhodují o tak podstatných věcech, jako či pravda bude vítězit na Pražském hradě. Alespoň zčásti porozumět tomu, co se to s námi vlastně děje, může pomoci poslední kniha esejí světoznámého sociologa Zygmunta Baumana (1925–2017) – Poláka, který musel z vlasti uprchnout před nacisty a většinu života působil na britských a amerických univerzitách.

V šesti esejích, které knihu tvoří, Bauman rozhodně nelakuje současnou evropskou realitu na růžovo – část viny za to, co se děje, totiž leží na nás – na Evropě. Ti, kteří byli po desetiletí vítáni jako levná pracovní síla a kteří vesměs pocházejí ze zemí, kam vyvážíme zbraně, dnes vyvolávají „morální paniku“ – silný strach, že blahobyt společnosti je ohrožen.

Cítíme se ohrožení a současně už nás obrazy měst v troskách, zakrvácených tváří, topících se uprchlíků a mrtvolek dětí vyvržených na turistickou pláž příliš nedojímají. Proměnily se v rutinu, přestaly být mediální senzací. A tak si mnozí bez výčitek svědomí myslí, že řešením je stavět zdi a neprodyšně zajišťovat hranice. Podle Baumana smyslem těchto hranic není jen držet nežádoucí osoby mimo naše území, ale také – a to je možná důležitější – uchránit nás pohledu na bídu obyvatel jiných kontinentů, kteří jsou mimo jiné připomínkou toho, že existují „jakési globální... tajemné a těžko představitelné síly, dost silné i na to, aby zasáhly do našich životů“. Bauman soudí, že to, čemu se někdy říká „zlatá

opona“, tedy hráz mezi chudými a bohatými, je neudržitelná – ocitli jsme se ve věku jednoho z velkých migračních pohybů, které v globalizovaném světě nebude možné zastavit, dokud se stav trochu nevyrovná. „Můžeme si lehátko na pláž stavět tak často, jak jen chceme, a pak křičet na blížící se vlny, aby se držely dál, ale příliv nás stejně neposlechne a moře neustoupí,“ cituje Bauman přílehlavý obraz novináře Roberta Windera. Co s tím? Přijmout, že budeme muset žít tak jako takvedle sebe, a místo zdi začít stavět mosty.

Osobně mne nejvíc zasáhly pasáže, v nichž Bauman ukazuje, že tradiční evropskou kulturu nenarušují příchozí jiné barvy pleti a jiných kulturních zvyků, ale že ji nejvíc ničíme my sami. Křesťanské hodnoty totiž nejsou obhajoba etnické čistoty a odmítání těch, kteří jsou ►

jiní než my, ale především solidarita a péče o znevýhodněné. Jedním z charakteristických rysů evropského myšlení je to, že se po staletí zabývá otázkou tzv. druhého – toho, který v něčem není takový jako my, a přece je stejně člověk.

Současná „uprchlická krize“ přináší závažnou změnu v našem mravním citění. Tak jako za druhé světové války v Německu, i my dnes v Evropě žijeme ve světě, který je rozdělen na „my“ a „oni“, a tyhle „oni“ se učíme vyjímát ze sféry morální odpovědnosti. Protože se ale považujeme za civilizované bytosti, leckdy i za humanisty, nemůžeme je zavrhnout rovnou. Abychom to mohli udělat, potřebujeme jim připsat vlastnosti, které „pošpiňují a hanobí jejich obraz“. Mezi těmi, kteří

tuto špinavou práci dělají, je v Baumanově knize bohužel vedle Viktora Orbána obsáhle citován i český prezident. Na jedné planetě jsme si tak vymysleli dva světy – na jedné straně čistý, zdravý a viditelný svět, ten náš; na straně druhé svět „pozůstatků“, temný, chorý a neviditelný, ten jejich.

Jedním z obrazů, k nimž se Bauman opakovane vrací, je představa pomyslného rozcestí, na kterém stojíme: „Jedna cesta vede k blahobytu založenému na spolupráci, zatímco ta druhá končí kolektivním vyhynutím.“ Kéž bychom se uměli vydat tou úzkou cestou.

Šárka Grauová

Zygmunt Bauman: Cizinci před branami.

Olomouc, Broken Books, 2017, 94 s.

Monument katolické literatuře

Martin C. Putna dokončil své velké dílo

Na konci roku 2017 vyšel v nakladatelství Torst třetí a závěrečný svazek monumentální literárněhistorické trilogie Martina C. Putny *Česká katolická literatura*. Tento poslední svazek se věnuje dění v katolickém literárním prostředí v období mezi lety 1945 a 1989. Putnovi se tak podařilo završit sledování vývoje katolické literatury v průběhu 150 let. Zpracovat jej zabralo literárnímu historikovi bezmála 20 let; první díl „katolických dějin“, *Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848–1918*, vyšla v roce 1998. O deset let později následoval díl druhý, *Česká katolická literatura v kontextech 1918–1945*.

Zpracovat dějiny literatury, jejichž organizačním kritériem je jistá konfesně-ideová příslušnost, je přístup v českém kontextu velmi řídký. Je to také velmi obtížný úkol: Martinu C. Putnovi jistě nešlo o to dát prostě dohromady literární autory, kteří jsou členy římskokatolické církve. Východisko bylo mnohem subtilnější; katolictví tu neznamená církevní příslušnost

nebo odkaz k určité instituci, ale soubor idejí, skrze něž je formován specifický náhled na svět. Na tomto formování má jistě svůj podíl i (katolická) teologie a spiritualita, řada autorů ovšem byla vůči katolictví v mnohem volnějším

svazku (tento přístup dovolil Putnovi zahrnout do výběru např. i některé protestanty). Už jen z těchto několika slov vyplývá, jak nesmírně ob-

tížnou pozici Putna při své práci měl. Představa „katolické literatury“ jako něčeho homogenního je totiž pouhou iluzí, ve skutečnosti jde o množinu velmi různorodých osobností.

Svízelnost Putnovy práce má ještě jeden aspekt. Jakkoliv jsou svazky rozděleny do určitých časových období, rozlišení je trochu matoucí. Putna totiž nepostupuje jen čistě chronologicky, tj. „podle data“, ale i metodologicky: v prvním díle bylo zejména třeba vypořádat se s pojmem „katolická literatura“ a stanovit kritéria, podle nichž k ní budou přiřazováni autoři, díla a instituce. Větší díl samotné historické práce obnášel až druhý svazek. Ale teprve se svazkem třetím – posledním – se vyjevuje historická posloupnost ve své úplnosti. Putnovy „dějiny katolické literatury“ jsou skutečně dílem komplexním, je třeba je proto chápat jako celek. Dělení na jednotlivé svazky má spíše praktický účel (pro autora i pro čtenáře). I sám Putna zdůrazňuje, že „ze všech tří svazků dohromady pak se teprve vyjevuje celkový obraz, ono téměř půldruhé století dějin českého katolického písemnictví“.

Je nasnadě otázka, co může tento monument dát čtenáři stojícímu vně katolického prostředí.

Jednou z možných odpovědí je odkázat na již uvedené zmínky o autorech pocházejících z nekatolického prostředí (např. protestantských – M. Balabán, L. Hejdánek či bratři Rejchrtové).

Nabízí se však ještě jedna možnost. Putna ve svém komentáři k poslednímu svazku píše, že katolická literatura se rodí jako nástroj dvojího účelu: je zaměřena jednak „dovnitř“, k upevnování komunity, ale také „ven“, k misijním úkolům. Odmyslíme-li si konfesní zatíženost (Putna mluví doslova o „(re)katolizaci“, pak je to důležitá myšlenka, k níž se mohou připojit i další křesťané a křesťanští autoři: literatura, to je také poselství, s nímž se lze identifikovat.

Nesporné je jedno: toto olbřímí, třísvazkové sousto se Putnovi podařilo přežvýkat více než dobře – vždyť postihnout 150 let historie literatury, popsat všechny závažné vývojové mezníky a o tom všem navíc psát svěže, neškrobeně a přístupně, to je výsledek, který si zaslouží hluboký obdiv.

Adéla Rozbořilová

Putna, Martin C. Česká katolická literatura 1945–1989. Torst, Praha 2017, 1024 s.

Radost jako služba Pánu

Knižní rozhovor se sestrou boromejkou

Čtenáře, který vezme knihu do ruky poprvé, možná zaskočí obálka působící až prvoplánovým dojmem – název knihy rozhovorů s řádovou sestrou *Padá mi to z nebe*, umocněný fotografií zpovídané osobnosti, která v jeptišském hávu hledí s radostným pohledem vzhůru, může v skeptičtějších čtenáři probudit myšlenku, že půjde o další plytkou knihu, která vykresluje zasněžený život jakožto zcela nekomplikovaný a bez jediného obláčku, neboť řeholník přece nemůže dát najevo vůči svému poslání žádné protivenství.

Ovšem název *Padá mi to z nebe* je příklad par excellence, který potvrzuje okřídlené rčení „nesud

knihu podle obalu“. Rozhovor s řeholnicí totiž plyne velmi nenuceně a zajímavě. Sestra Angelika vypráví o svém životě, a to od dětství až téměř po současnost. Hovoří s nečekanou otevřeností, s upřímností a civilně; čtenář má téměř pocit, že s ní sedí někde u kávy sám. Její skromnost a lidskost by téměř utajila, jak velké příběhy její život skrývá. S pokorou mluví o tom, jak pečovala o Václava Havla v jeho posledních dnech. Bez náznaku hrdinství vypráví o tom, jak za totalitního režimu musela skrývat svou příslušnost k řeholnímu společenství. A nechlubí se tím, že ještě po čtyřicítce vystudovala vysokou školu, ani tím, že zkritila ►

výrostky z „pastáku“. V jejích slovech je až divčí bezprostřednost, působí téměř bezstarostně. Tento dojem ovšem není další optický klam, ale skrývá se za ním velká duchovní vyspělost. Všechny své úspěchy, zásluhy, radostné zážitky, ale i strasti a ne-

příjemnosti, zkrátka celou trajektorii svého života totiž sestra Angelika nechává na Pánu Bohu. Pro scénář svého života má právě to jednoduché vysvětlení: „Padá mi to z nebe,“ usměje se. A pr-

votní dojem škrobenosti je tentam. Boromejka Angelika Pintířová je zkrátka dobrosrdečná žena, pro níž je základním poznávacím znamením úsměv od ucha k uchu.

Knižní rozhovor se sestrou Angelikou je nejen osvěžující počtení, ale také důležité svědectví o tom, že řeholnice nejsou éterické bytosti se svatozáří, upjaté voskové figuríny ani slepě poslušné podivínky, ale ženy z masa a kostí, které i přes to, že zasvětily svůj život Pánu, žijí docela podobně jako my. Mají své záliby, oblíbené kratochvíle, čas samy pro sebe, světskou práci. A mají i své obavy, nejistoty, problémy; s něčím zápolí. Angelika je ovšem krásný příklad toho, že služba Pánu je a má být především radost: radost mít i radost dávat. Jediná škoda, že rozhovor, který vedli redaktori Katolického týdeníku Jan Paulas a Tomáš Kutil, nenahlédl do zákulisí řeholního života o něco hlouběji, což by bylo čtenářsky jistě atraktivní a sestra Angelika by k tomu měla určité mnoho co říci.

Adéla Rozbořilová

Kutil Tomáš, Paulas Jan, Padá mi to z nebe –

Angelika Pintířová. Portál, Praha 2017.

POSLEDNÍ SLOVO

Noc příliš veliká?

Velikonoce... Zajíčci a vajíčka, pomlázky a kuřátka, kopřivová nádivka. Když si zadáte do internetového vyhledavače spojení „velikonoční beránek“, výsledky začínají větou na způsob „cukr, celá vejce, žloutky a vanilkový cukr třeme do pěny asi 30 minut“. Velikonoce jsou fajn. Ti z města vyrazí po zimě na venkov, koledníci obejdou známé i neznámé, dokonce i v době igelitových návleků na vajíčka jsou Velikonoce stále ještě obdobím, které otvírá prostor tvořivosti. V obecném povědomí to jsou svátky radosti – že po zimě přišlo jaro a svět se rozzářil barvami.

A co my, čeští evangelíci 21. století? Velikonoce jsou základ naší křesťanské naděje v to, že je

nám Boží náruč otevřena – bez ohledu na to, jaké obludnosti se skrývají v našem nitru. Po zimních temnotách naší všelijakosti se můžeme radovat z toho, že nás k sobě provázky lásky táhne velké jarní světlo Vzkříšení. Jsou ale naše Velikonoce alespoň tak radostné jako pohanské svátky samičích vajíček a samčích pomlázek?

Přiznávám se, že mám ráda velikonoční vigílii – tu bohoslužbu, která začíná v hloubi noci, kdy byl Ježíš v hrobě, a provází nás k ránu Vzkříšení. Poprvé jsem se k ní připlétla tak trochu náhodou. Ten rok jsme slavili Velikonoce v místě, kde nejbližší kostel byl řeckokatolický. Bylo to na venkově a bratři v klášteře začínali ve tři hodiny ráno – cestou jsme potkávali lidi vracející se

z hospody. Do bohoslužby jsme vstoupili zpěvem pod kulatým měsícem na nádvoří a v kostele jsme se pak modlili a zpívali až k jitru. Prožili jsme ten okamžik, kdy světlo přemáhá tmu a ptáci vděčně vítají nový den. Tehdy jsem vnitřně porozuměla veršům z listu Římanům, kde se mluví o tom, že „celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká... že bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích“. Tu velikonoční neděli se má duše vděčně rozezpívala křesťanskou nadějí v odpuštění, v možnost nového začátku, v příslib světa, kde zlo už nebude.

Loni jsem zavítala na velikonoční vigilií do pražského kostela Martina ve zdi. Bohoslužba sestávala z několika čtení. Zatímco ale starodávná bohoslužba, o které víme, že se slavila v Jeruzalémě už ve 4. století, připomínala místa ze Starého zákona, která byla zaslíbením té velikonoční naděje, u Martina jsme četli pašije. V tu velikou noc, kdy Ježíš vstává z mrtvých, aby nás mohl přitáhnout k sobě, jsme četli o jeho utrpení. V posledním čtení – jak taky jinak – v několika verších konečně vstal. Ale protože to ví z neděly každé malé dítě, zazpívali jsme si ještě jednu písničku a pokojně se rozešli do svých domovů. Jaképak emoce, jakápak radost, té si užijeme dost se zajíčky a vajíčky, s pomlázkami a kuřátky, s kopřivovou nádivkou.

Moc bych nám všem přála, aby o letošních Velikých nocích prožily i naše malé duše velikou

obnovu, která se dotkne toho nejhlubšího v nás. Protože křesťanství bez veliké velikonoční radosti je křesťanství bez jiskry, bez zájmu, bez nasazení pro druhé. Takové křesťanství nemá budoucnost.

Šárka Grauová

OZNÁMENÍ

Sbor v Rovečném hledá kazatele

Sbor v Rovečném hledá faráře na plný úvazek, nástup od září 2019. Ke sboru náleží dvě kazatelské stanice – Nyklovice a Bystré (vzdálené do osmi kilometrů). Jsme tradiční venkovský sbor Brněnského seniorátu. Faráři nabízíme bydlení v prostorné faře se zahradou. Byt na faře 152 m², 5+1, plynové

topení + krbová kamna. V obci je lékař, obchod, pošta, škola.

Od faráře očekáváme organizační a komunikační schopnosti napříč generacemi.

Další informace podá kurátorka Anna Sejbalová, tel. 732 533 049, e-mail: asejbalova@seznam.cz

OZNÁMENÍ

Horský domov Herlíkovice hledá údržbáře

Horský domov hledá zaměstnance na pozici údržbáře. Práce na částečný nebo plný úvazek: příprava dřeva, zatápění, sekání trávy, práce kolem domu, drobné opravy a údržba. Požadujeme spolehlivost, zručnost, trestní bezúhonnost. Ubytování můžeme zajistit. Nástup od 1. 5. 2018. Více informací: Benjamin Klinecký: +420 776 606 736, horskydomov@gmail.com.

Horský domov Herlíkovice hledá kuchaře

Horský domov hledá zaměstnance na pozici kuchaře. Práce na plný úvazek. Požadujeme zkušenosti s vařením až pro 60 osob, nadšení, spolehlivost, trestní bezúhonnost. Ubytování můžeme zajistit. Nástup od 1. 5. 2018. Více informací: Benjamin Klinecký: +420 776 606 736, horskydomov@gmail.com.

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková,
Gabriela Fraňková Malinová,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner,
Ondřej Kolář, Tomáš Pavelka,
Lenka Ridzoňová,
Adéla Rozbořilová, Adam Šůra,
Jana Vondrová

NA OBÁLCE

Mezinárodní den Romů ve sboru
v Novém Jičíně, foto Petr Trnka

2. STRANA OBÁLKY

Velikonoční kresba akademické
malířky Petry Fischerové: Hle
matko, tvůj syn

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

dubnového čísla je 18. 3. 2018

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 25 Kč,
předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklos témat pro rok 2018 je zaměřen na sté výročí založení Českobratrské církve evangelické.
Číslo 5/2018 bude mít název „Děláme dobré věci“.

ISSN 1211-6793

The Gideons International

MEZINÁRODNÍ SVAZ GEDEONŮ

The Gideons International

ROZDÁNO VÍCE NEŽ 2 MILIARDY BIBLÍ A NOVÝCH ZÁKONŮ
ZAPOJENO PŘES 195 ZEMÍ // SLOUŽÍ PŘES 115 LET

Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst: Nevrátí se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci, vykoná zdárně, k čemu jsem je poslal.
(Izaiáš 55:11)

Kde rozdáváme BIBLE

ŠKOLY

HOTELY

NEMOCNICE

DOMOVY
DŮCHODCŮ

ARMÁDA

VĚZNICE

POLICIE

HASIČI

"Slovo Boží je živé a mocné." Židům 4:12

www.gedeoni.cz // www.gideons.org

OSLAVA 50. LET TRAVNÉ

Kdy? 6. – 8. července 2018

Kde? Travná, Javorník ve Slezsku

A NA CO SE MŮŽETE TĚŠIT?

Program o Travné: bylo... je... a bude?!

Koncerty hudebních skupin Shirim Ashirim,

Kontryhel, Rescued

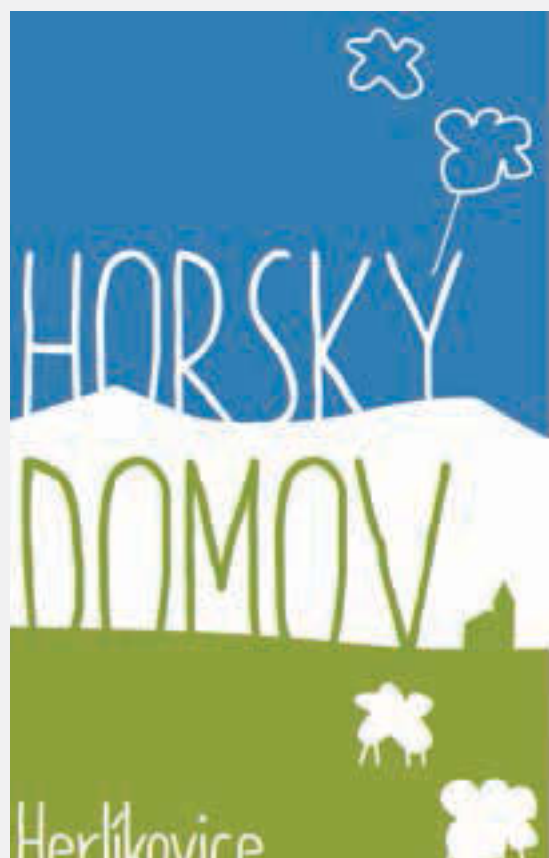
Povídání o Travné

Pantomima

Grilování

Nedělní ekumenické bohoslužby

Více informací na webu 50let.travna.cz
nebo u Dany Kenningové (tel. 737 424 304)

27. 4. - 1. 5.

Jarní brigáda

9. - 15. 6.

Herlíkovické výpravy a rozpravy

24. 6. - 1. 7.

Česko-německý pobyt

14. 7. - 21. 7.

International Camp

4. - 11. 8.

Rodinný pobyt

11. - 18. 8.

Letní brigáda

VÍCE INFORMACÍ:

BENJAMIN KLINECKÝ

+420 776 606 736, HORSKYDOMOV@GMAIL.COM

WWW.HORSKYDOMOV.CZ